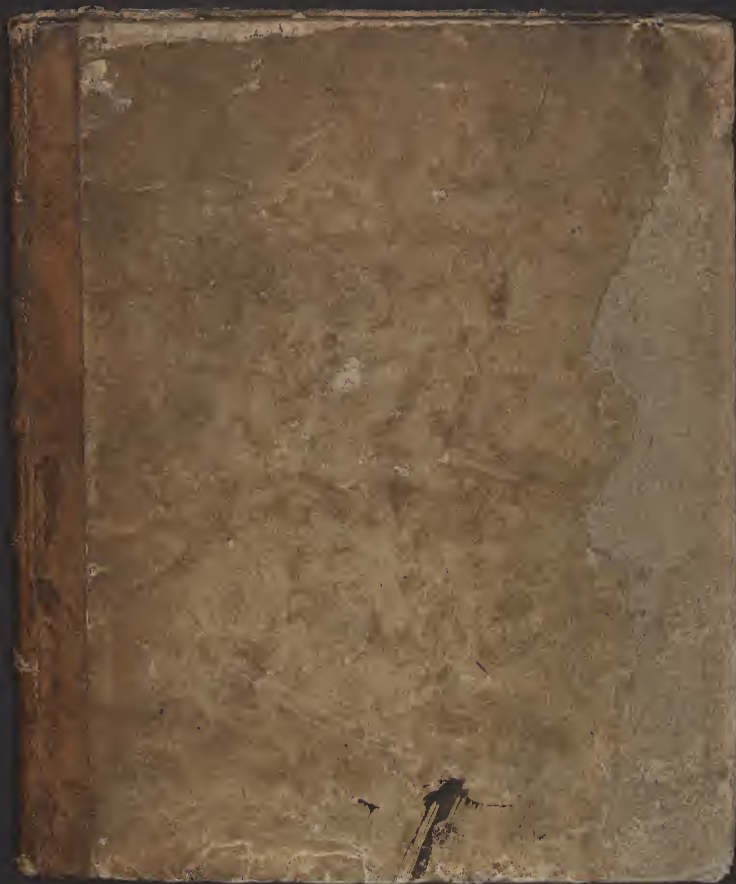

EYSTEINS ASGRIMSSONAR

LILIA,

Cum versione latina & lectionibus variantibus edita.

Accedit

PAULI HALLERII, *Islandi*,

LILIUM

Carmine ~~*Heroïco*~~ elegiaco *redditum.*

HAUNIÆ, ANNO 1773.

1) *Almáttigr Gud allra ſtetta,*
yferbióðandinn, engla og þióda,
ei þurfandi ſtadi ne ſtundir,
ſtad (a) *halldandi í kyrrleiks valldi;*
ſenn verandi úti og inni,
uppi og nidri og þar í midiu,
lof ſe þer um alldr og æfi
eining ſönn í þrennum greinum!

2) Æſki

De Auctore hujus poëmatis vid. *FINNI JOHANNÆI Hiſt. Eccl. Island.* Tom. 1. pag. 453. 587 ſq. Tom. 2. pag. 104. 105. 365. Qvantus in lingva vernacula ejus lepor ſit, indicio eſt tritiſſimum illud adagium: " Öll ſkálld villdu *Liliu* kuedit hafa. " Id eſt: *Omnes Poëtæ* Lilium *compoſuiſſe optarint.* Metrum eſt dicolos ogdoaſtrophos, vel ut qvidam, ſed minus recte, volunt, tetraſtrophos, & ſimul rhythmicum eſt, & certa pedum menſura diſtinctum. Qvælibet ſcilicet ſtropha qvatuor pedibus, ſpondæo, dactylo, vel ſæpiſſime trochæo, conſtat. Rhythmus hic duplicis eſt generis: alliteratio ſcilicet vel occurrit ab initio vocum, vel in earundem medio. Ab initio vocum alliteratio fit eandem literam bis in priori verſu, in poſteriori ſemel adferendo, ita ex. gr. in ſtropha prima & ſecunda verſus tertii, litera F tria vocabula orditur, & ita in qvibusvis binis ſtrophis eadem litera (vocales, ut & j. & v, hic unam literam efficere præſumuntur) ab initio vocum ter, nec rarius, nec ſæpius, occurrit. Rhytmus in medio vocis iterum duplex eſt, in priori ſcilicet ſtropha conſonantes iidem bis occurrunt, vocales vero illos præcedentes ſunt diverſi, in poſteriori ſtropha & vocales, & hos ſeqventes conſonantes, iidem ſunt, & alliterationem efficiunt: exempli loco ſit in primo verſu: alm*átt*igr — ſ*ett*a. þurf*and*i — ſt*und*ir. ſ*enn* — *inn*i l*of* — *æfi* &c. in ſecundo autem genere: yfirb*ióð*andinn — þ*ióð*a. h*alld*andi — *valld*i. n*idr*i — m*id*iu. *ein*ing — gr*ein*um; ut reliqva artificia poëtica, qvæ auctor conſtanter obſervanda ſibi non propoſuit, ſed luſus ergo una aut altera vice adtulit, ex. gr. verſ. 46. 49. 55. 62. 91. & 97. conſulto omittamus. Verſus intercalares, qvo facilius ab aliis internoſcerentur, typis diverſis imprimi curavimus. Poëma hoc ex manuſcripto exemplari

(a) Stadi. 3. P. M.

1) Omnipotens Deus, qvi omnes ordines
angelos & homines gubernas,
nec locorum nec temporum indigus
in tranqvillo imperio permanes,
qvi ſimul es foris & intus,
ſuperne, inferne, & in medio,
laus Tibi ſit per ævum & ætatem
vera unitas in ternis diſtinctionibus!

 2) *Rogo*

plari chartaceo, optimæ notæ, exhibemus, cujus lectionem qvandoqve mittentes, variantem textui ſubjunximus ſub ſigno: N. Conſuluimus præterea novem exemplaria manuſcripta Bibliothecæ Magnæanæ, qvorum variantes ſigno C. U, vel CC. U. ubi plura eandem ſervant lectionem, notavimus, vel etiam numero Arabico ea recenſuimus. Horum exemplarium duo ſunt fragmenta & unum integrum, pergamena, reliqva vero Codicum membraneorum apographa chartacea, in qvorum collatione magnum nobis compendium laboris adtulit opera viri doctiſſimi *JOHANNIS OLAVII* Grunnavicenſis, qvi carmen hoc, additis præfatione & duabus verſionibus Latinis, in gratiam immortalis *GRAMMII* olim exſcripſit, cujus apographo, ipſius auctoris manuſcripto, qvod in Bibliotheca *LANGEBEKIANA* exſtat, ex Perilluſtris poſſeſſoris favore, uti nobis conceſſum eſt. In Archivo Antiqvitatum Holmienſi tria exſtant exemplaria: Membraneum unum in Codice Sparfwenfeldiano, qvi *Vitas* Regum *Olai Tryggvini* & *Olai Sancti* prolixas continet, cujus variantes M. appellamus; Alterum eſt autographum *PAULI HALLERII* Iſlandi, (vid. *JOHANNÆI Hiſt. E. Isl.* Tom. I. pag. 595) unacum ejusdem a latere addita verſione Danica ſoluta, & ad calcem verſione metrica Latina, qvam heic publici juris fieri, rem Lectoribus gratam fore autumamus. Variantes lectiones exemplaris *Halleriani*, membraneo nuper laudato haud abſimilis, ſigno P. indicantur. Tertium tandem exſcriptum recens & mendoſum eſt, & qvandoqve, ſed raro, lectionem ab *ARNGRIMO JONÆ* immutatam ſeqvitur. Hoc, ubi obſervatione dignam lectionem variantem ſuppeditat, ſub nota R. allegavimus. Verſionem noſtram Latinam ita attemperare conati ſumus, ut non verbo qvidem verbum, ſed una linea verſionis alteri textus reſpondeat.

2) Æſki ec þín en mikla miſkunn
mer veitiſt, er ec epterleita
af klöckum hug; því ec ynniſt ecki
annad gott, nema af þer (a) Drottinn.
Hreinſa (b) brióſt, oc leid (c) med liſtum
loflig (d) ord í ſtudla ſkordum,
ſtefnlig giörd ſvo víſan verdi
vunnin ydur af þeſſum munni.

3) Beidi ec þig mær oc móder,
í mínum hug (e), fyrir umſiá þína
renni mál af raddartólum
riettferdugaſt í víſum ſliettum (f),
ſkír oc ſæt af vorum vörum
vordinn ſvo at mætti ordinn
laugaſt öll í glóanda gulli
Gudi væri ec þau (g) ſkylldur at færa.

4) Fyrri menn, er frædin kunnu
forn oc klók á ſínum (h) bókum!
ſlúngin miúkt af ſínum kóngum
ſúngu lof med danſkri túngu.
I (i) þvílíku módurmále
meirr ſkylldunſt ec enn nockurr þeirra
hrærdann dikt med (k) áſtarordum
allsvalldanda kóngi at giallda.

5) Sköpun oc fæding, ſkírn oc prýde;
ſkynſemi full, ſú (l) betri er gulli,
dreyrinn Kriſts af ſídu ſári,
ſyndalíkn oc dagligt yndi,
háleit von á himnaſælu,
hrygdin jardar nedſtu bygda,
bióda mer í fráſögn færa
ſögur ſtórmerkin Drottins verka.

6) Herra

(a) til *add.* 2. P. M. R. (b) Hreinſat P. R. CC. U. (c) lidat CC. U.
(d) líflig. P. R. (e) mín von at. P. R. (f) þeſſum. P.

2) *Rogo ut immensa Tua misericordia*
mihi præbeatur, qvam qværo
animo emollito; nihil enim desidero
aliud bonum, qvam abs Te, Domine!
Munda pectus, & eleganter deduc
verba decentia in pedes metricos,
ut carmen concinne exaratum
ab hoc ore Vobis proferatur.

3) *Te Virgo & mater ore*
animitus, ut Tuis auspiciis
sermo de instrumentis vocalibus
in versibus harmonicis condignus profluat;
ut clara & dulcia de labiis nostris
verba enata
omnia rutilanti auro tingantur;
Deo certe illa offerenda deberem.

4) *Veteres, qvi doctrinas calluere*
antiqvas & sapientiæ plenas in suis libris,
artificiose concinnatas de suis Regibus
laudes lingva Danica cecinerunt;
Hac eadem vernacula
magis obligor qvam eorum qvisqvam
ad poëma devotum verbis amoris plenum
Regi omnipotenti persolvendum.

5) *Creatio & nativitas, baptismus & ornatus,*
ratio plena auro præstantior,
sangvis de lateris Christi vulnere,
remissio peccatorum, qvotidiana jucunditas,
excelsa beatitudinis coelestis spes,
terror infimorum terræ locorum,
referenda mihi injungunt
pulchra Domini operum magnalia.

 6) *Dominus*

(g) þó. P. M. (h) heidnum. 3. N. (i) af. P. M.
(k) af. P. 2. (l) at. 2. P. M.

6) Herra gud, ſá hverium er dýrri,
himin oc jörd í fyrſtu giördi,
prýddi hann med þriſvar þrennum,
þad er rett trúa mín, Englaſtettum;
ádr var hann þó, jafnt oc ſídan,
ærinn ſer, enn ſkepnan væri;
giördi hann heim oc teygdi tíma
tvo jafnalldra í ſínu valldi.

7) Mektarfullr er afbar öllum
í náttúru oc (a) ſkiærleik ſínum,
ſkaptr gódr (b) ſkein í prýdi
ſkapara nærſtr í vegſemd hærſtri,
eigi let ſer allvel nægia
engill makt, þá er hafdi fengid;
medr ofbelldi ödlaſt villdi
ædra ſeſs oc virding bædi.

8) Fýſtiſt hann med oſſá æſtum
ad vidlíkiaſt yfrid ríkum
guds eingetnum ſyni, enn ſídan
ſer nægiandiſt (c) engum vægia.
Fúll metnadrinn er med öllu
óvarligr (d), ſem ritning prófar,
at ætla ſer vid dýrann Drottinn
deila megn. Enn hverſu vegnar (e)?

9) Svo er greinandi, á ſamri ſtundu
ſem engillinn tók ad ſpillaſt,
ſöktiſt hann med ſínum grönnum,
ſem blývarda, í diúpleik jardar.
blindann fann (f) þar fodr ſinn fiandann,
ſeikt (g) ofbelldi er kvelr í elldi;
ſávíſs er ſá fedgin þeſſi
fadma vill, enn ſidunum ſpilla.

10) Dag-

(a) og. *omitt.* P. M. (b) og. *add.* P. M. CC. U. (c) nægiandi. 3. P. M.
(d) óvarliga P. M. *Alias*: ógrligr, & ógrliga. CC. U. (e) deila af megni hverſu at

6) *Dominus Deus, omnibus eminentior*
cælum & terram in principio creavit,
qvod ter ternis ornavit,
(hæc mea est recta fides) ordinibus Angelorum;
Ille tamen prius (æqve ac exinde)
qvam creatura ulla exstitit, sibi erat sufficiens.
Ille mundum condidit & extendit tempora
bina & æqvalia; qvodvis in suo imperio.

7) *Potens, qvi cunctis præcellebat*
natura sua & claritate,
bonus creatus, pulchre fulgebat
creatori honore summo proximus,
non erat contentus,
Angelus, potestate, qvam acceperat,
sed vi occupare voluit
& gradum & dignitatem celsiorem.

8) *Ferocia æstuanti percupivit*
assimilari præpotenti
Dei unigenito filio, sed exinde,
sibi ipsi sufficiens, nemini cedere.
Fœtida superbia omnino est
imprudens, teste Scriptura,
contra Deum T. O. M. conari
viribus certare. Sed qvomodo cedet?

9) *Ita scilicet; qvod eodem momento*
qvo Angelus corrumpi cœpit,
unacum suis vicinis præcipitabatur,
cumuli plumbei instar, in profundum terræ,
ubi cæcum suum patrem Sathanam invenit
violentia immensa, qvem igne cruciat.
Stultus est, qvi patrem & filiam istos,
bonos mores deserens, amplecti præoptat.

10) *Sex*

vegnar. *Alias:* deila megne hverfu er vegnar. CC. U. (f) sem P. M. (g) frekt. P. feikit. *male* feigid, *alias* feikna & feikn N. CC. U.

10) Dagarnir (a) fex ad vífu vöxu
velltiliger um fiáfarbellti,
ádr enn fengi alla prýdi
jörd oc lopt, er drottinn giördi,
preffad vatn í himininn hvaffann,
hiörn oc elld (b) fem merkiftiörnur,
hagl oc dýr, fem fifka oc fugla,
fagrann plóg fem alldinfkóga.

11) Breytti gud oc brá til hætti
blód oc holld af vatni oc molldu
letttann (c) bláftr af lopti næfta (d)
lífs heitleik af fólar (e) reitum.
Ond oc þar til fídan fendi,
fú (f) er fkiliandi Drottins vilia,
leid kunnandi um líkams ædar,
líf fkínandi af Helgum Anda.

12) Sá er lídandi madr af módur
molldu, oc þó med fkiæru holldi,
Adam nefndr, er alls (g) í heimi
átti rád med frelfi oc nádum.
Höfginn rann fvo hægr á þenna
heimsftýranda, oc feck hann fkíra
anda-gift, þá er fídan fýndi,
fvo vordinna fpádóms orda.

13) Utleidandi af Adams fídu
Evu brátt, fem Moyfes váttar,
vift med (h) æru, valld oc áftir,
ad vífu gaf hann (i) þeim Paradífar,
þángad til er (k) þau med englum,
þad er blídan meft, lifdu fídan
med (l) affprengi allt þad (m) fengi
æfinliga oc þackir giæfi

14) Enn

(a) Dagrinn P. M. (b) elldr. P. M. (c) lette hann. *Alias:* let hann CC. U.
(d) hæfta CC. U. (e) fálar P. M. (f) fuo 4. P. M. (g) einn. N.

10) *Sex dies increſcebant*
circa zonam oceani volubiles,
priusqvam integrum ornatum conſeqverentur
terra & aër, qvem Deus creaverat,
aqvam in ſublime cœlum compreſſam,
glaciem, ignem, planetas,
grandinem, animalia, piſces, aves,
fruges pulchras, & arbores frugiferas.

11) *Mutabat Deus, (& novum iniit modum)*
ſangvinem & carnem de aqva & pulvere,
levem flatum de proximo æthere
& calorem vitalem de regione ſolari.
Animam qvoqve illuc exin miſit,
qvæ voluntatem Domini intelligat,
viæ per venas corporis guara,
vita de Spiritu Sancto fulgens.

12) *Homo ille, prodiens de matris*
pulvere, nitida tamen carne præditus,
Adam appellatus, omnium in orbe
libera & tranqvilla poteſtate fruebatur.
Somnus placidus irrepſit in hunc
mundi rectorem, qvi nactus eſt perſpicax
ingenium, qvod deinde commonſtravit
prophetia eventui reſpondente.

13) *Deus de latere Adami eduxit*
Evam ſtatim, ut Moſes teſtatur,
iisqve honorem, poteſtatem, amorem & habitaculum
Paradiſi dedit,
uſqve qvo illi cum angelis
O! gratiam immenſam! poſtea viverent,
unacum univerſa ex iis naſcitura progenie
in æternum, & gratias redderent.

14) *Sed*

(h) og. 3. P. M. N. (i) ad. 2. N. *Alias:* eru. 4. (k) *omitt.* P. M.
(l) vidr. P. M. (m) er. *add.* 5. P. M.

14) Enn ad verdleikinn viſſi á jördu,
ef (a) vyrdi ſok til himna dýrdar,
bodordid eitt (b) hinn (c) blídi Drottinn
býdr þeim í ſkylldu ad hlýda:
Eplid eitt ec banna ad bíta
bádum yckur, enn þid munud ráda,
deyia ſkulud ef efnid eigi
einſallt bod med dyggleik hreinum.

15) Þrútnar, ſvellr, oc unir vid illa,
engill, bann, þad er hafdi fengid,
firdaſveit ef fædd á jördu
fær þá viſt er ſiálfr hann miſti.
Svo bruggandi daudans dreggiar
duldiſt hann fyrir augſýn manna
fiölkunnigr í einum innan
ormi, tók ſvo (d) mál ad forma.

16) Svo prófandi ſeger til Evu:
ſvara mer ſkiótt, enn því (e) hefr Drottinn
ſætaſt yckur blóm ad bíta
bannad, enn lofad þó fleſt allt (f) annad?
Svo fór þad ad ſvaradi Eva,
ſem margbrugdinn fiandinn hugdi,
ad vid eigi (g) lífs af leidum
lettliga hröpum á daudans ſtettir.

17) Lettliga fann (h), ſem lióſinn votta,
lettleikann í ſvaranna reyki (i);
því treyſtiſt hann framt ad freiſta
flærdum ſettr, oc talar med prettum:
Eigi munud þid Adam deyia,
andlitshvít, þó eplid bítid,
helldr munud med heidri oc valldi
horſk oc rík vid guddóm líkiaſt.

18) Aud-

(a) *omitt.* 2. P. M. (b) rett. CC. U. let. P. M. (c) fram P. M.
(d) hann 5. P. M. (e) hví. P. M. (f) giörvallt. 1.

14) *Sed ut meritum in terra cognoſcerent,*
qvo gloriam cœleſtem promererentur,
Dominus clementiſſimus unicum præceptum
iis ex debito obſervandum injunxit:
Unico pomo veſci prohibeo
vobis ambobus, ſed pro arbitrio agetis;
Moriemini, ſi non obſervaveritis
pura fidelitate ſimplex hoc mandatum.

15) *Intumeſcit, turget, & ægre fert*
angelus exilium inflictum
ſi genus humanum in terra prognatum,
in habitaculum, qvod amiſerat, ſucceſſerit:
Hinc fæces mortiferas miſcens
a viſu humano latitabat
veterator intus in qvodam
ſerpente, & verba proferre cœpit.

16) *Tentans Evam ita alloqvitur:*
Sine ambagibus reſponde: Cur Dominus
fructum dulciſſimum comedere vobis
prohibuit, ſed reliqva conceſſit?
Eva reſpondit veluti
vafer hoſtis ſuſpicatus fuerat:
Ne nos de tramite viæ
in plateas mortis leves præcipitemus.

17) *Facile ſuboluit (teſte Scriptura)*
levitatem in vacillatione reſponſorum,
qvare ulterius tentare ſuſtinebat
fraudibus imbutus & doloſe pergit:
Tu & Adam non moriemini
O! facie pulchra! etſi pomum comedatis,
multo magis gloria & poteſtate
glorioſi & potentes Deitati aſſimilabimini.

 18) *Credula*

(g) ei færi vid. M. P. *Alias:* eigum 3. N. (h) ſvo 3. M. P. (i) reykan. P. M.

18) Audginnt miög því ad Eva trúdi,
át hún blóm, enn tapadi sóma,
oc til med ser Adam teygdi,
vann (a) hann nú þad er vissi bannad;
Uggdi hann ad Eva styggdist
ef neitadi bæn ad veita.
Fiandinn gat svo í fyrstu blindad
fedgin vár med nógu dári.

19) Ressar þeim ad rettum dómi
ríkr herra, fyrir ódygd slíka,
rak þau braut (b) úr sæmdarsæti
snaud oc nökt í písl (c) oc dauda.
Velltust aum í veslum heimi
vída lands, þar nær öll sídan
lýdakind med sárum syndum (d)
sendist fram af Adams lendum.

20) Remman brast sem rót af kviste (e),
rann þá glæpr af hverium til annars.
Leid svo heimr um lánga tíma
lífs andvana, enn fullr af grandi.
Letti (f) hvörki ugg ne ótta,
eitt er (g) mest sem þó ser ad lesti,
opid helvíti búid med bölvi
baud sig fram vid hvers manns dauda.

21) Heimr er daudr hvad er til ráda?
Hvar getr þann er ser megi biarga?
Hvergi; því ad í synda saurgan
sannliga hverr at (h) þýngir annan.
Eitt er til þad ec vil votta
á ec grátandi frammi ad standa,
ad þú siálfr hinn dýri Drottinn
dugir nú ferd, svo lífgud verdi.

22) Veitt

(a) át. P. M. (b) brátt. P. (c) myrkur P. M. (d) svida oc sárum. P.
(e) af rót í kvistu. P. M. (f) Leitter. P. M. (g) epter P. M. R. CC. U.

18) *Credula qvia Eva fidem habuit,*
fructum comedit, sed honore privabatur,
& Adamum secum pellexit,
ut qvod vetitum novit, comederet.
Timuit siqvidem, ne Evam offenderet;
si petitum renueret.
Ita Sathanas initio occæcavit
parentes nostros multum infatuando.

19) *Justo judicio eos punivit*
Dominus potens ob talem infidelitatem,
eosqve de sede honorata expulit
egenos & nudos in cruciatus & mortem.
Afflicti in misero mundo pererrabant
passim terrarum, ubi tota fere exinde
progenies humana cum peccatis atrocibus
de Adami lumbis provenit.

20) *Acerbitas propullulabat veluti de radice ramus;*
scelus ab uno ad alterum manabat.
Ita mundus diu transfluxit
vitæ expers, sed malorum plenus.
Nec timor nec metus cessabant,
unum tamen maximo fuit detrimento,
tartarus patens-miseriam minans
in omnium morte se obferebat.

21) *Qvid consilii? Mundus mortuus est.*
Ubi est, qvi sibi ipsi subveniat?
Nuspiam; qvia luto peccatorum
vere unus alterum aggravat.
Id solum exstat (qvod assevero),
ut lacrymans tibi supplicem;
Tu ipse Deus T. O. M.
hominibus subveni qvo vivificentur.

 22) *Data*

(h) sannar þat at hver P. M.

22) Veitt (a) er líf þad vard oc mátti,
veitt er líf þad Adam neitti,
ſú miſkunn á ſettum tíma
ſendiſt fram af guddóms hendi,
liós í heim ad lifandi kiæmi
lifandi víſt, þad er kvaldar ander
tæki á braut úr diöfladýki,
dýrd englanna ſlíku ſtýrdi.

23) Tendraſt öll oc talar med ſnilli
túngan mín, af herra ſínum (b),
um ſtórmerkin á hún (c) ad yrkia
yferſpennanda heima þrenna.
Biúgr (d) oc ſár í banni væri (e)
oc bandi rett ins nedſta fianda,
nema hiálprædid guds hid góda
gefid á jörd, mig leyſtann hefdi.

24) Nær oc firr med ſkygnleik ſkírum
ſkipandi (f) allt med ſyni oc anda
födrperſónan, engli einum
eyrindid býdr, enn þeſſi hlýdir;
Fliúg, oc ſeg þad Máriu meyiu
mætri (þeirrar ec ſkal giæta)
minn einka ſon ad holldi hennar
hlýdinnar vill biörtu ſkrýdaſt.

25) Módir oſs er María þeſſi
megtarblóm oc full af ſóma,
glæſilig ſem rodnuſt (g) róſa
runnin upp vid lifandi brunna.
Rót ilmandi lítilætis,
logandi öll med ſkírleiks anda,
Gudi unnandi oc gódum mönnum,
Gudi líkiandi í dygdum ſlíkum.

26) Engi

(a) *Hanc ſeqventi ſtrophæ poſtponunt* P. M. (b) þínum P. M. ſínum, C. U.
(c) áttú P. M. á eg. C. U. (d) biúg. M. P. (e) værir P. M.

22) *Data est vita! qvalis dari potuit & licitum erat.*
Data est vita! qvam Adam denegavit.
Hæc gratia stato tempore
de manu divina mittebatur,
ut lux viva in mundum veniret,
viva certe, qvæ animas excruciatas
de fovea diabolica eriperet,
gloria cælorum hujus erat auctor.

23) *Accenditur tota, & pompose loqvitur*
mea lingva de suo Domino;
De magnalibus canat
ternos mundos spithama comprehendentis.
Incurvatus & vulneratus in condemnatione essem
& vinculo Sathanæ infimi,
nisi bona illa Dei salus
in terram missa me liberavisset.

24) *Procul & prope intuitu perspicaci*
omnia unacum Filio & Spiritu ordinans
persona Patris angelo cuidam
negotium mandat, ille vero auscultat:
Vola, & dic Mariæ Virgini
egregiæ, qvæ mihi curæ erit,
unicum meum filium carnem ejus
obedientis candidam induere velle.

25) *Hæcce Maria se nobis matrem præbet,*
flos majestatis, plena decoris,
splendida tanqvam rosa rubra
ad latices vivos propullulans;
Radix fragrans humilitatis,
in spiritu castitatis flagrans,
Deum & bonos amans,
Deo in talibus virtutibus similis.

26) *Nullam*

(f) skapandi. 3. (g) rodnut. 2. P. M.

26) Engi ſe ec ad jardneſk túnga,
enn háleiti (a) ſtiörnureita (b)
Drottinn! þer ſem verdugt væri
vandad ſái nú ſtef til handa:
Se þer dýrd med ſannri prýdi,
ſúnginn heidur af öllum túngum
eiliſliga (c), *med ſigri oc ſælu,*
ſæmd oc valld þitt minkiſt alldri!

27) Leid, ſigrandi páfugls prýdi
pentad innan firmamentum
Gabriel, ſem geiſlinn ſólar,
glediligr í loptin nedri.
Sendibodi kom ſiöfallds Anda,
ſvo er greinanda, ad húſi einu,
ſannr meydómrinn ſat þar inni,
ſiálft hreinlíſid, gimſteinn víſa.

28) Ok ſvo veik ad meyiu miúkri:
Mária hlýd þú (d) ordum várum
frægaſt (e) víf þer færi ec *Ave*
full miſkunn af ſætum brunni (f);
ſamangaupnandi (g) ſína ſkepnu,
ſannr höfdinginn engla oc manna,
byggir þer fyrir brióſti ſkiæru
bleſſud mær, þú ert ſprundum hærri.

29) Heyrdi oc trúdi, enn undraſt ordinn
júngfrú kyrr (h), því viſſi hún fyrri
alldri kvaddann mann á molldu
medr þvílíkri tignarkvediu.
Fyrerbiódandi henni ad hrædaſt
höfudengillinn taladi lengra:
Gud himnanna fram mun fædaſt
frúin ſkínandi af holldi þínu. 30) Frettir

(a) háleitu P. háleitre C. U. (b) reitar. 2. (c) æfinliga P. M. (d) nú P. M.
(e) fagraſt. C. U. (f) full miſkunnar ſætleiks brunna P. M.

26) *Nullam credo lingvam terrestrem,*
celsissime cæli stellantis
Domine! tibi ex condigno
versum intercalarem concinnare posse:
Sit Tibi gloria & vera laus,
& honos ab omnibus lingvis decantatus
in æternum, victoria, & beatitudo,
gloria & potestas Tua nunqvam cessabunt!

27) *Ferebatur, splendorem pavonis superans*
per firmamentum intus variegatum
Gabriel, radii solaris instar,
gaudium adferens in aëra inferiorem.
Legatus septuplicis Spiritus venit,
ut fert historia, ad domum qvandam,
in qva consedit vera virginitas,
ipsa castitas, gemma mulierum.

28) *Et blandam virginem his allocutus est;*
Maria verbis meis ausculta!
fæminarum celeberrima! Tibi Ave *adfero,*
gratia plena de fonte dulci!
Suam creaturam manu comprehendens,
verus angelorum & hominum Dominus,
intra purum Tuum pectus habitat,
virgo benedicta. Tu es fæminis excelsior.

29) *Audivit & credidit, sed verba miratur*
virgo tranqvilla, qvia prius novit
nullum hominem in terra salutatum
tam honorifica salutatione.
Ei timere prohibens
Archangelus, pergit:
Deus cælorum nasciturus est,
Domina serenissima! de carne tua.

30) *Ea*

(g) samangeypnandi. 3. P. M. (h) hýr. P. skýr. C. U.

30) Frettir hún þá med hverium hætti
henni bæri til fegnud þenna,
borgarmúr ſvo briſti hvergi
bygd geimandi hreinleiks dygda?
Engill ſegir at ei muni ſyndgaſt
júngfrú blíd, því ſveininn ſmídar (a)
haglig mindan heilags Anda
holld oc bein af líkam hreinum.

31) Loptin öll af ljóſi fyllaſt,
legir á grundu (b) ſtódu oc undraſt,
kúgud ſiálf ſvo (c) nærri nógu
náttúran ſer ecki mátti;
Giptiſt aundin guddóms krapti,
gódu (d) huldiſt Mariu blódi,
gladrar dvelſt í júngfrúr idrum
ein perſónan þrennra greina (e).

32) Hiörtun játi, falli oc flióti
fagnadarlaug af hvers manns augum,
æ þackandi miſkunn mickla (f),
minn Drottinn! í holldgan þinni.
Se þer dýrd, &c.

33) Fimm mánudum oc fiórum ſídan
fæddiſt ſveinn af meyiu hreinni,
ſkygnaſt ſem þá (g) glerid í gegnum
geiſlinn brár fyrir augum várum;
glóar þar ſól ad (h) glerinu heilu,
glediligt jód ſvo ſkein af módur,
ad innſigli holldnu hennar
hreinferdugra (i) meydóms greina.

34) Enginn heyrdi, oc engin urdu
jöfn tídindi fyrr ne ſídar,
bædi ſenn var (k) mey oc móder,
mann oc Gud baud trúan ad ſanna.

Loptin

(a) þá ſveinn er ſmídadr. P. M. (b) og grund því. N. og grund þau 3. og grund þá. C. U. (c) af. P. M. enn. C. U. er C. U. (d) gód oc M. gód enn. P. (e) þrennrar greinar 1. P. M. (f) miúka 3. P. M.

30) *Ea tunc ſciſcitatur, qvomodo*
hæc lætitia ſibi obveniat,
ut munimentum nullibi disrumpatur
habitaculum virtutum caſtitatis cingens?
Angelus reſpondit, non peccaturam fore
placidam virginem, nam puerum condet
apta formatio Spiritus Sancti
carnem & oſſa de corpore puro.

31) *Omnes cæli lumine implentur,*
aqvæ in terra conſtiterunt & admirabantur,
ipſa qvidem afflicta
natura gaudium temperare non potuit.
Anima virtuti divinæ connubio juncta
bono Mariæ ſangvine induebatur;
in lætæ virginis viſceribus commorabatur
una ternæ diſtinctionis perſona.

32) *Corda confiteantur, decidat & perfluat*
aqva tepida lætitiæ de omnium oculis,
ſemper gratias agentia pro immenſa miſericordia
mi Domine! in Tua incarnatione (præſtita)!
Sit Tibi gloria &c.

33) *Poſt qvinqve & qvatuor inſuper menſes*
puer de virgine pura natus eſt,
veluti cum per vitrum perſpicaciſſimum
radius coruſcans vibratur coram oculis noſtris;
Sol vitro integro ſplendet;
ita proles exoptata de matre fulgebat,
ejus ſalvo ſigillo
illibatæ virginitatis.

34) *Nemo audivit, nullaqve exſtitere*
antehac vel poſtea tanta nova,
ſimul erat virgo & mater,
fidesqve nobis Deum & hominem probat.

 Cæli

(g) þar. P. M. þá er. C. U. þar. C. U. (h) af. P. M. (i) hreinferdugaſtra. P. M. hreinferduguſtu. C. U. (k) því. P. M.

Loptin súngu komnum Kóngi
kunnigt lof, þar hirdar runnu:
Himnadýrd er hneigd ad jördu
her samteingdust menn oc englar.

35) Þó var ei svo rík ad reisa
ræsis (a) módirin ætti góda,
Því var kóngrinn hördu heyi
hulldr, at mætti hann firrast kullda.
Umsnídningar Jesu prýdi
átti dagr frá (b) fæding váttar,
æsist blód um líkam liósann,
lagast minnilig tár af (c) kinnum.

36) A þrettánda dag til Drottins
dýrdar menn, er ríkium stýrdu
austr í (d) heim, med offri kvómu
úngann mann ad heidra (e) þannig.
Umrennandi sex ad sinnum
sex daga grein, oc fiórum (f) einum
offrast kaus fyrir oss ad vísu
Jesús siálfr í músteris hválfi.

37) Vígdist (g) oft þá er vatni dögdist
valldr (h) himnanna á þrítugs alldri;
Jórdánar vid (i) ædar hreinar
Jón Baptista Drottni þiónar.
Þessi ástvinrinn Jesu Christi
er nú váttr, ad (k) þann dag mátti
samskínandi (l) á grænni grundu
Guds þrenning med lýdum kennast.

38) Finn ec allt ad mannvit manna
mædist þegar er um skal ræda
máttinn þinn, enn milldi (m) Drottinn,
meiri er hann enn giörvallt annad:
Se þer dýrd &c.

39) Undrast

(a) ríkust. 4. P. M. rióðust. C. U. (b) er. P. M. at. 2. af. R. 2. (c) á. 4. N.
(d) austan úr. P. (e) prísa. P. M. (f) þar til. 2. P. M. (g) Vígdi hann. 3.

Cœli Regi advenienti cantabant
laudes aſſvetas, ubi paſtores agebant:
Gloria cœleſtis ad terram eſt deflexa;
hic homines & angeli conjungebantur.

35) *Nec tamen tam dives erat, ut faſcias*
bonas mater Regis poſſideret,
qvare Rex fœno rigido
cooperiebatur, ut frigus arceretur.
Circumciſionis Jeſu ſolennitatem
dies a nativitate ejus octavus teſtatur,
ſangvis per corpus candidum ebullit,
& notabiles lacrymæ de genis defluunt.

36) *Die decimo tertio, Domino*
viri illuſtres, qvi regna gubernabant
in Oriente, oblationes adferebant,
qvibus virum recens natum honorarent.
Elapſa ſexies
ſex & qvatuor dierum epocha,
pro nobis offerri exoptavit
ipſe Jeſus ſub concameratione templi.

37) *Nobis initiatus eſt, cum aqva irroraretur*
tricenarius, cœlorum gubernator;
apud puros Jordanis latices
Johannes Baptiſta Domino miniſtrat.
Hic intimus Jeſu Chriſti amicus
jam teſtis eſt, eodem die
ſimul fulgentem, in campo viridi,
Trinitatem divinam hominibus innotuiſſe.

38) *Comperior omnem intellectum humanum*
deficere, qvando ſermo eſt
de potentia Tua, Domine clementiſſime!
qvæ omnia alia exſuperat:
Sit Tibi gloria &c.

39) *Mirari*

(h) valld. 3. P. (i) í jordan med. 2. P. M. (k) er. P. M.
(l) ſiá ſkínandi P. M. (m) mikli. P. M.

39) Undraſt tók hinn forni fiandi
fæddann mann, enn ſkilia var bannad,
oc þvílíkt ſem andinn ſegdi
ordin ſlík af túngu fordum:
þyckir mer ſem nýiúng nockur
nálgiſt heim oc ættir beima;
eitthvad klókt mun Drottinn dikta,
duldr emk þeſſ, þad fer ad huldu.

40) Jeſum tigna englaráſir
uppi oc nidri í heimi (a) þridia,
ſtiörnuliós oc færdar fórnir,
fridarſamband á hveriu landi;
ſlík afla mer ſóttarauka
ſónn ſtórmerkinn veitt hiá mönnum;
kvídi ec vid (b) hanns remming ráda
rídi mer ad bádum ſídum.

41) Födrætt hanns trúi ec fáir munu hitta
enn finnſt módernid her med þiódum;
því (c) er adferdin Jeſu burdar
undarlig, ſvo ſkil ec þad varla.
Ecki er mer á þeſſum þocki,
þannveg ferr þeim únga manni;
alldri var ſá fyrri á folldu
fæddr madr, ec nærſta hræddunſt.

42) Þyſtr er hann oc fölr af föſtu,
firriſt hlátr, enn kann ad gráta,
mædiſt hann, oc er módur ſinnar
miólku fæddr, enn reiſum klæddiſt;
Finn ec þó ad í ſlíku ſannann
ſiálf náttúran manndóm váttar,
fýſir mig því fram ad æſa
ſlein ódygdar hönum ad meini.

43) Mierr

(a) himni. P. M. (b) ad. 2. P. M. (c) þó. P. M.

39) *Mirari cœpit antiqvus ille hostis*
hominem natum, sed intelligere non erat datum;
nec absimile erat, qvasi spiritus protulerit
olim talia verba de lingva:
Videtur mihi novum qvoddam
mundo & generi humano appropinqvari;
Aliqvid subtile Dominus excogitabit,
qvod me clam fit, & occulte peragitur.

40) *Jesum Angelorum chori honorant*
superne, inferne, & in mundo tertio;
splendor stellæ, & oblationes allatæ,
& vinculum pacis ubiqve terrarum;
Hæc mihi dolorem adaugent
vera magnalia apud homines exhibita,
vereor enim, ut ejus consiliorum robur
utrumqve meum latus constringat.

41) *Paternum ejus genus paucos credo investigaturos,*
sed maternum hic inter homines reperitur,
& modus certe generationis Jesu tam
mirandus est, ut ego illum vix perspiciam.
Hæc mihi non arrident,
& ita se gerit hicce juvenis,
ut nunqvam antehac in terra fuerit
homo natus, a qvo mihi tantopere metuerim.

42) *Sitit, jejunio pallet,*
risum aversatur, sed lacrymatur,
defatigatur, & est materno
lacte nutritus, & fasciis involutus;
Ex his colligo veram
humanitatem ipsa natura comprobari,
qvare discupio impetere illum
spiculo scelerum, in ejus perniciem.

43) *Mihi*

43) Mierr virdiſt ſem miklu hærra (a)
hiá mætum gudi hann (b) Adam ſæti,
ádr ec ſveik þau Evu bædi
ærufnaud í myrkr oc dauda;
ſatt er ad færſter ſiá vid prettum,
ſvo mun enn um Jeſum þenna,
því treyſtunſt ec framt at freiſta,
fordum hefi ec ſlægvitr (c) ordid.

44) Sonr (d) Máriu! ſonr hinn dýri!
ſon menniligr (e) Guds oc hennar!
kenn þú mer ad fordaſt fiandann
fiölkunnigann, enn þer ad unna;
Se þer dýrd &c.

45) Frett hefi ec hitt (f) ad freiſtadi drottins
föſtumóds, med (g) ymſum löſtum
púkansſlægd, er hvern mann hugdiſt
hveckium vanr (h) í ſynd ad bleckia.
Velakríngs (i) á (k) vöfdum ſtrengium
vunndin opt, oc (l) ſneruſt á lopti,
ſkeytin öll, hins flærdar fulla (m)
fianda brióſt í gegnum ſtanda.

46) Þeſſu næſt hins kiæra Chriſti
kenning tók um bygd ad renna
lífþiónandi læriſveina
leitar, finnr, oc þar med veitir
blindum, hriúfum, dumbum, dauſum,
daudum, krömdum, ærum, lömdum,
augnagræding (n), ord, ad hlyda,
andarheilſu (n), vitſku, ad ſtanda (o).

47) Þetta ſer hann fiandi at fættkar
fólkid hans, oc lítſt þad varſi,
dæmin gód þau (p) vaxa vída
verri brögd oc (q) lýtin þverra; Púkinn

(a) ædri. P. M. (b) enn P. N. 2. ef hann. M. (c) til ſlægr. 2. N.
(d) ſannr. P. M. (e) minniligr P. M. R. C. U. ynniligr. 2. eingetinn C. U.
(f) *omitt.* P. M. 3. (g) á. P. M. af. 3. (h) vön. P. M. (i) Velakríngr. 2. N.

43) *Mihi videtur multo honoratiori loco*
Adamum fuiſſe apud inclytum Deum,
antequam ego illum & Evam ſeducerem,
honore privatos, in tenebras & mortem;
Pauci certe a dolis ſibi cavere norunt,
qvod & Jeſu huic eveniet,
qvare periculum audacter facere ſuſtineo;
nam olim qvidem ſpecimina aſtutiæ edidi.

44) *Fili Mariæ! Fili auguſtiſſime!*
Fili humane Dei & ejus!
Doce me Sathanam evitare
veteratorem, ſed Te amare:
Sit Tibi gloria &c.

45) *Accepi, qvod tentaverit Dominum*
jejunio afflictum, variis delictis
aſtutia diaboli, qvi credebat ſe omnes,
utpote dolorum gnarus, peccato deluſurum.
Sed fraudum artificis, e complicatis funibus,
contorta fortiter in aëre invertebantur
omnia ſpicula, & vaferrimi
hoſtis pectus transfigebant.

46) *Exinde chariſſimi Chriſti*
doctrina per regionem emanare cœpit;
vitæ miniſtrantes diſcipulos
qværit, invenit, ſimulqve confert
cæcis, debilibus, mutis, ſurdis,
mortuis, contuſis, dementibus, claudis,
oculorum ſanationem, vocem, audire,
animæ vigorem, rationem, ſtare.

47) *Sathanæ animadvertenti diminui*
ſuos ſubditos, id magnum malum viſum eſt;
Bona exempla paſſim increbreſcunt
ſed ſcelera & vitia imminuuntur. *Dæmon*

(k) at. 4. (l) enn. P. M. (m) hin flærdarfullu. P. M. (n) *Rectius forte:* augna, græding, & andar, heilſu. (o) ſtandáſt. P. (p) at. P. M. (q) enn. P. M.

Púkinn kvaldr þegi þoldi
þenna leik, er hardann (a) kennir;
því flýtandi sínum sveitum (b)
syndabriót ad drepa sem skiótast (c).

48) Leidann dreng ad liótum rádum
lockar hann (d), sá er (e) Jesúss manna,
yfirmordinginn, innan hirdar
Judas nefndr, er óvænt stefndi;
Milldann gud vid (f) silfri selldi
sveitum, þeim er júdar heita,
fullum upp af grimdargalli,
greniadi þióstr í þeirra bríósti.

49) Fúser hlupu oc fundu Jesum,
fundinn hröktu, lömdu oc bundu,
bundinn leiddu, enn heidnir (g) hæddu,
hæddann, rægdann, slógu afklæddann;
Fiandansbörnin þraungum (h) þyrne
þessir spenna um blessad enni;
þessir negla (i) Krist á krossinn,
oc keira járn, svo stock út (k) dreiri.

50) Ættum ver á Jesum Drottinn
efunarlaust med fullu trauste
út af hiartans innstu rótum
allir senn med gráti ad kalla:
Sie þer dýrd &c.

51) Yfermeistarinn allra lista
Jesus gódr, er lífgar þióder,
veittu mer ad stilla oc stýra
svo steflig ord megi túngan efla:
Æsinliga, med lyptum (l) lófum,
lofrædandi, á kne sín bædi,
skepnan öll er skylld ad falla,
skapari minn, fyrir ásian þinni!

52) Eru

(a) hafdann P. M. (b) sínar sveiter. 2. P. M. R. (c) fliótast. N. (d) einn. 2.
(e) svo. P. M. (f) þvíat. P. M. (g) hædner. C. U. P. M. heimsker. C. U.

Dæmon afflictus hujus certaminis
impatiens, cujus damnum persentiscit;
suas cohortes incitat
ad demolitorem peccatorum qvam primum occidendum.

48) *Mediastinum improbum turpi consilio*
pellicit, is erat Jesu assectarum
in ipsius satellitio unus, archificarius;
Judas nomen erat mala meditanti.
Hic clementem Deum argento vendidit
genti, qvæ Judaica appellatur,
cui crudelissimæ bilis plenæ
invidia in pectore rugiebat.

49) *Avidi cucurrerunt, & Jesum invenerunt,*
inventum exagitarunt, verberarunt, & ligarunt,
ligatum abduxerunt, sed gentiles deriserunt,
derisum, delatum, & denudatum flagellabant.
Diabolica progenies arcta spina
frontem benedictam circumdat,
alii Christum cruci affigunt,
& ferrum trudunt, ita ut sangvis exsiliret.

50) *Nos oporteret Dominum Jesum*
indubitanter plena fiducia
ex intimis cordis penetralibus,
omnes lacrymantes, una invocare:
Sit Tibi gloria &c.

51) *Summe omnium artium magister,*
O bone Jesu, qvi hominibus vitam donas!
Da mihi ita temperare & dirigere
verba, ut poëmate digna, lingva concinnat:
In æternum, manibus elevatis,
laudes eloqvens, in utrumqve genu
procidere debet omnis creatura,
Mi Creator! coram facie Tua!

 52) *Exemplum*

(h) þúngum. N. (i) negldu. 2. M. (k) um. 3. M. (l) lycktum CC. U.

52) Eru (a) minnilig epterdæme,
yfirbiódandinn engla oc þióda (b)
hneigdi nú ſinn háls, oc vægdi (c)
hverium þræl, er lyſti ad beria.
Fátaladr, med litilæti,
lágrauſtadr, med áſián fagra,
ſvo biódandi í ſárann dauda
ſína aund ſyrir naudſyn mína.

53) Hrækiandi þá (d) höfudin ſkóku
heidingiar, ſem Júdar leider;
fleſter aller flýdu Kriſtum (e)
fylgdarmenn vid ſtorminn þenna.
Minnaſt verd ec, má ec ei annad;
módir guds (f) í tárum flódi,
mætti verda ad minna ſótta (g)
minnaſt villdi hún nockuru (h) ſinni.

54) Höfuddrottníngin harmi þrúngin
hneigd (i) oc lút húri (k) ſkalf af ſútum,
(l) færdiſt nær, þá fell úr ſárum
foſſum blódid nidr um kroſſinn.
Þrútnar brióſt, enn hiartad hriſtiſt,
holld var klökt, enn öndin ſnökti,
augun tóku ad drukna driúgum
döpur oc mód í tára (m) flódi.

55) Rödd engilſins kvennmann kvaddi;
kvadda af engli drottinn gladdi;
gladdiſt mær þá ſódrinn fæddi;
fæddann ſveininn reifum klæddi;
Klæddann med ſer laungum leiddi;
leiddr af módr ſadminn breiddi;
breiddr á kroſſinn gumna græddi;
græddi hann oſs þá (n) helſtríd mæddi (o). 56) Þó

(a) Eru æ. P. M. C. U. (b) yfervalldanda himins og landa. P. M. (c) beygdi. P. M.
(d) miög. P. M. þeir. CC. U. (e) Kriſti. P. M. (f) Módur guds er. M. C. U.
(g) minnar ſættar. N. (h) eitthvört. P. M. R. 3. (i) biúg. C. U.

52) *Exemplum est notatu dignissimum!*
Summus Angelorum & hominum imperator,
collum inflectens, cessit
cuivis servo, qvi verberare gestivit.
Taciturnus, humilis,
submissè loqvens, facie pulchra,
ita in acerbam mortem obtulit
animam suam pro mea necessitate sublevanda.

53) *Conspuentes capita qvassabant*
tam gentiles, qvam improbi Judæi.
Pleriqve a Christo aufugerunt,
hac tempestate oborta, ejus asseclæ.
Commemorare me oportet, nec aliud fas est,
Matrem Dei, lacrymis inundatam;
Forsitan & illa dolorum meorum
aliqvando meminerit.

54) *Princeps Reginarum, luctu turgida;*
incurva, & nutans, præ mœrore cohorruit,
sensim appropinqvat, dum de vulneribus delabebatur
fluminis instar sangvis per crucem;
Pectus intumescit, cor contremit,
caro est demollita, sed anima singultivit,
oculi mergi cœperunt
caligantes & afflicti inundatione lacrymarum.

55) *Vox angeli fœminam salutavit,*
salutatam ab angelo Dominus gaudio affecit,
gaudio afficiebatur virgo cum patrem partu edidit,
partu editum puerum fasciis induit,
indutum sæpe secum deduxit,
deductus a matre brachia expandit,
expansus in crucem homines sanavit,
sanavit siqvidem nos cum in agone deficeret.

 56) *Illa*

(k) er. 2. P. M. (l) og *addunt.* 3. N. (m) tárum. 3. (n) enn. P. M. e. 2. R.
(o) af sóttum mædda. C. U.

56) Þó (a) gret hún nú ſárann (b) ſúta,
(c) ſverdi níſt í (d) bríngu oc herdar,
ſitt einbernid ſiálfann drottinn
ſá hún hánganda á nöglum ſtángaſt;
Armar ſviddu á brýndum broddum,
brióſt var mædt; med þeſſum hætti
ſærdiſt bædi ſonr oc móder
ſannheilög, fyrir græding manna.

57) Fyrir Máriu fadminn dýra,
fyrir Máriu grátinn ſára
lát mig þinnar lauſnar (e) nióta
lifandi Gud med födur oc anda!
Æſinliga med &c.

58) Syni Máriu ſvarter færa
ſegger blandad gall (f) med dreggium;
fulla ſmán oc fleſtar pínur
fundu þeir, enn heimrinn ſtundi.
Folnar ſkinn (g) oc (h) fellr ad enni,
fættkar ord, enn þverrar mætti (i)!
Ondin leid af Jeſu píndum
yfirvalldanda himins oc landa.

59) Ec ſegi rett ad enginn ætti (k)
ógrátandi vörum láta,
Jeſu minn, þá (l) letrid læſi,
linhiartadr, af píſlum þínum;
Þvíad náttúran æpti af ótta
öll (m) ſkiálfandi, enn himnar ſiálfer
týndu lióſi, þá berr vart bundinn,
bifadiſt haudur í þínum dauda.

60) Enn í andláti Jeſu ſæta
oſs er flutt, ad giægſt (*) á kroſſinn (n)
fiandinn hafi (o), oc frett ad ſyndum,
færaglöggr, ef nockur (p) væri. Hlæir

(a) Þá. 3. ſvo C. U. (b) ſárra P. M. R. ſára. 2. (c) ſem *addunt*. 3.
(d) medal 2. ( ) líknar. N. C. U. (f) vín. N. (g) kinn. P. N. C. U.
(h) enn P. M. R. C. U. (i) fættuſt ord, enn þverru mætter. P. M. C. U.

56) *Illa tamen acerbo jam luctu lacrymabatur,*
pectus & humeros gladio transfixa
unicam suam prolem, ipsum Dominum,
clavis pendentem pungi conspexit;
Lacerti spiculis exacuatis urebantur,
pectus erat fessum; Hoc modo
tam filius, qvam mater, fauciabantur
vere sancti, in sanationem hominum.

57) *Per sinum Mariæ venerandum;*
Per lacrymas Mariæ acerbas,
fac me Tuæ redemtionis fructum percipere
qvi immortalis Deus es cum Patre & Spiritu!
In æternum &c.

58) *Filio Mariæ adferunt nigri*
homines fel fæcibus mixtum;
Contumeliam atrocissimam & plurimos cruciatus
repererunt, sed mundus ingemebat.
palluit cutis & in fronte contrahebatur,
verba rariora fiunt, vires deficiunt,
anima de Jesu excarnificato emigravit,
supremo illo cœli & terræ domino.

59) *Vera loqvor! nemo deberet*
sine lacrymis labia movere,
Mi Jesu! cum scripturam legeret
de Tua passione, cor emollitus.
Natura enim præ terrore ejulabat
tota coborrens, sed ipsi cœli
lumine privabantur, cum nudus constringebaris,
terra in Tua morte contremuit

60) *Sed in dulcissimi Jesu obitu,*
accepimus, qvod in crucem furtim prospectaverit
Sathanas, peccata investigaturus,
occasioni invigilantissimus, si qvæ exstiterint.

Gaudens

(k) mætti. 2. M. (l) ef. 4. P. M. (m) jörd. 4. (*) hafi *addunt.* P. M.
(n) drægift ad kroffi 2. R. (o) leidr. P. (p) nockrar. 2. N.

Hlæir mig ad her muni teygiaſt
hans forvitni honum (a) til vanſa;
eigi mun nú ormrinn biúgi
agn ſvelgiandi á króki fagna.

61) Oll helvítis járnhlid ſkiálfa;
undraſt myrkr ad liós er ſtyrkra,
hlaupa fiandr, oc ætla undan,
ódæmin þeir ſögdu ad kæmi.
Hrædſlan flaug um heliar bygder,
helga menn, er fiötrar ſpenna,
hlaut óvinrinn (b) lauſa (c) ad láta,
lamdr oc meiddr, ſem (d) valldid beiddi.

62) Hvad er tídinda? hiálpaſt lýder (e).
Hví nú? því (f) let Jeſus pínaſt (g).
Hvad er tídinda? hraktr er fiandinn.
Hver vann ſigr? (h) ſkapari (i) manna.
Hvad er tídinda? helgir leidaſt.
I hvert ágiæti (k)? tignarſæti.
Hvad er tídinda? himnar biódaſt.
Hverium? oſſ er príſum kroſſinn.

63) Signad liós hinn ſæte Jeſu,
ſannr lífgiafari (l) daudra manna,
dragdú mig frá diöfla bygdum,
Drottinn blídr, oc hallt mer ſídan!
Æſinliga med &c.

64) Se ec ei þann er út megi inna,
(m) ordaſnilld þó prófa (*) villdi,
alla gledi er feck med (n) fullu
forne Adám vid (o) Jeſúſs kvámu;
Siálfr hann einn því ad batt med bölvi
börn ſín öll í (p) daudapínu (q);
Enn nu leyſti öll úr banni
eitt hanns barn, oc miſkunn veitti.

65) Hví

(a) ſer. 6. (b) ormrinn P. M. N. (c) lauſt 2. P. M.
(d) er. 2. P. M. því. 3. (e) lýdr. P. R. (f) þvíat let nú. 2. eda hví let nú. C. U.
(g) *Hunc & præcedentem ſtrophæ verſiculum ante duos ultimos ſiſtunt* P. M. (h) nema. *addunt*. 4.

Gaudens præsagio hic allectam iri
ejus curiositatem in propriam ejus contumeliam;
incurvus certe angvis,
escam illicem deglutiens, in hamo non lætabitur.

61) *Cunctæ inferni portæ ferreæ contremunt,*
lucem prævalere tenebræ mirantur,
diaboli currunt & effugere conantur,
dicentes inaudita imminere.
Timor regionem inferni pervolavit,
Sanctos, compedibus vinctos,
hostis dimittere cogebatur
contusus & læsus, vi superiore imperante.

62) *Qvid novi? Homines salvantur.*
Cur nunc? Qvia Jesus pati voluit.
Qvid novi? Diabolus pulsus est.
Qvis victoria potitus? Creator hominum.
Qvid novi? Sancti deducuntur.
Qvalem in beatitudinem? Sedem gloriæ.
Qvid novi? cœli offeruntur.
Qvibusnam? Nobis crucem celebrantibus.

63) *Lux benedicta, Jesu dulcissime*
vere mortuorum vivificator!
Eripe me de habitaculis diabolicis,
Domine clementissime! & me postea retine!
In æternum &c.

64) *Neminem video qvi eloqvi possit,*
qvamvis & eloqventiæ tentamen facere voluerit,
omne gaudium qvod plene percepit
senex Adam in adventu Jesu,
ille enim solus miseria innodavit
omnem suam progeniem cruciatui mortis,
qvam jam omnem ab exilio redemit
unus ejus filiorum, & misericordiam præstitit. 65) *Sed*

(i) hiálpari. 2. (k) Hver er ágiætr. 4. Hvert ágiæti? í. 2. Hvert? ágiæter í. P. M. (l) lífgari. 3. P. M. R. (m) med. *addit.* C. U. (*) giarna. P. M. (n) at. 3. (o) af. C. U. í P. M. (p) börnin sín í. 2. (q) villu. C. U.

65) Hví ſtundadir þú forni (a) fiandi
fremdarſnaudr á Jeſu dauda?
Eda þóttiſt þú meiri ad mætti?
máttrinn hanns þó (b) guddóm váttar.
Eda hugdir þú líkams lygdir (c)?
líkam tók hann meyiar ríkrar,
óverdugann er ſlengdu firdar,
flecklauſaſtr, hann vann til ecki

66) Þú fyrirdæmdir auma Evu,
oc Evumann fyrir eplid bannad,
madr bannſettr um allar ættir,
ættin (d) kriſt (e) á ſpióti níſti.
Kriſtr (f) þig þó (g) fann (h) í fyrſtu (i)
á fyrſtann prett oc manndráp þyrſtann (k);
ſá (l) ódygdarbrandrinn biúgi (m)
beygdiſt aptr í þína kiapta.

67) Sídan reis med ſigri af dauda
ſunnudag, oc giördi kunnann
ſinn ódaudleik mörgum manni
milldin ſiálf, þótt deyia villdi.
Tvennar gengu tviſvar ſinnum
tíu dægranna ráſir hægar (*),
ádr enn upp yfer himnahæder
hóf (n) hann blód, þad er tók af módur.

68) Umrennandi ſiö (o) at ſinnum
ſiö (o daga grein oc þar til einum (p)
hingad ſendi hann helgann anda
hreinferduguſtum (r) læriſveinum.
Vegſamligr til (s) handar hægri
hann er guds (t), med virding ſanna,
ſinn biódandi fadminn frída
firda ladar til himna dýrdar.

69) Mariu-

(a) feigi 2. N. (b) er. C. U. P. M. at. C. U. (c) dygder, bygder, lygdum, C. U. (d) ættina. 2. (e) Kriſts. 2. er. *addit.* C. U. (f) at *addunt* 4. (g) er C. U. P. M. R. þar er. C. U. (h) fanntt. C. U. P. M. (i) Kriſtr af þer at fann í fyrſtu. 2. (k) ſettir. P. M.

65) *Sed cur tu hostis antiqve incubuisti,*
infamis, in mortem Jesu?
An tu ei prævalere tibi videbaris?
Cum tamen ejus potestas divinitatem testetur.
An vero fictum corpus reputabas?
Ille virginis augustæ corpus assumsit,
qvem immeritum homines flagellabant,
qvi, sine omni labe, nihil deliqvit.

66) *Tu miseram Evam condemnasti*
& maritum Evæ per pomum prohibitum,
maledictus ut foret per omnes generationes,
cujus progenies Christum hasta transfodit.
Christus tamen a principio te deprehendit
primi doli & homicidii sitientem;
sceleris tui gladius ille incurvus
in tua rostra retorqvebatur.

67) *Exinde (Christus) victor a mortuis resurrexit*
die solis, & notam fecit
multis hominibus suam immortalitatem,
qvamvis ipsa clementia mori voluerat.
Bini bis transfluxerunt
decem dierum cursus æqvabiles,
priusqvam super excelsa cælorum
sangvinem a matre assumtum elevavit.

68) *Præterlapsis septies*
septem & insuper uno die,
huc Sanctum misit Spiritum
discipulis vitæ integerrimæ.
Augustus ad dextram
Dei, & vere gloriosus considet,
& pulchra extendens brachia
homines ad gloriam cælestem invitat.

69) *Fili*

---

lysti. C. U. lystann. 2. Þig jafnan Þyrsti C. U. (l) svo. P. M. (m) beygdi. P. C. U. (*) hægra. M. 3. (n) hæsi P. M. (o) sex P. M. R. C. U. (p) fiórer einer. *iidem.* (r) hreinferdugastann 3. M. (s) til *omitt.* CC. U. (t) gud. 2. N. guds ord. C. U.

69) Máriuſon fyrir miſkunn dýra,
mannsnáttúru, oc líkam ſannann,
kennſtú vid ſvo milldr (a) minniſt
mín Drottinn í ríki ſínu (b):
Æfinliga med &c.

70) Enn mun koma í ödru ſinni
allsvalldandi kóngr ad giallda
ſeggium verd fyrir (c) ſínar giörder
ſómaörr á effta dómi.
Svo geyſar þá elldr oc æſir (d)
jörd oc fiöll í heimi öllum,
ad ecki finnſt þá upp ad (e) ſkýium (f)
óbrunnid, oc nidr ad grunni.

71) Uppríſendum allra landa
íbyggiurum (g), vid dóminn hryggva,
Jeſus mun þá ſárinn ſýna (h)
ſúthrærandi (i), oc píſlar færi.
Ord, hugſan oc allar giördir
eru kannadar hvers ſem annars,
biódaſt hverki blót ne eidar,
byrgiaſt úti giafir oc mútur.

72) Enginn finnſt á þeſſu þíngi
þrætugiarn, ne klókrar varnar
ordahreimr (k), er á Drottins dómi
dreifaſt menn í flocka tvenna;
Adra ſveit med hærſtum heidri
hefr hann lángt yfir ſpheras efri,
enn ſteypir þá med eymd oc ópi
ödrum nidr í fiandann midiann.

73) Rekner burt í daudans druknan
drepner menn, er þar ſkulu brenna,
gníſta tennr í ſýlu oc froſti,
fiandr í kríngum búka ſtanda;

Bríxli

(a) ad mín þá. P. M. (b) þínu. P. M. R. C. U. (c) ſeggia firdum. CC. U. P. M. R.
(d) æliſt. 4. eyſa C. U. P. M. (e) úr. 3. (f) finnſt her upp úr ſkýium P. M. R. C. U.

69) *Fili Mariæ! per misericordiam Tuam summam,*
per naturam humanam, & per verum corpus,
agnosce me, ut clemens meminerit
mei Dominus in suo regno!
In æternum &c.

70) *Altera adhuc vice veniet*
Rex omnipotens, ad retribuendum
hominibus eorum factorum mercedem,
honoris largus, in extremo judicio.
Tunc ignis ita furet & æstuabit
per terram, & montes universo in orbe
ut nihil reperiatur, usqve supra nubes,
inde ab abysso, & non combustum.

71) *Resurgentibus, omnium terrarum*
incolis, ad triste judicium,
Jesus tunc vulnera monstrabit
dolorem moventia, & instrumenta passionis.
Verba, cogitationes, & omnia facta
omnium & singulorum tunc perscrutanda sunt;
Nec tum exsecrationum, nec juramentorum copia fiet,
& tam donativa, qvam corruptiones excludentur.

72) *Nemo in hoc foro invenietur*
rixosus, nec captiosæ defensionis
loqvax garrulitas, ubi in judicio Domini
homines in binas dividentur classes,
qvarum alteram honore summo
longe supra sphæras superiores evehet,
sed miseria & ejulatu præcipitabit
alteram in medium infernum.

73) *In submersionem mortis depulsi*
homines enecati, ibidem arsuri,
dentibus in fœtore & gelu frendent,
sed diaboli cadavera circumstant;

 Sunt

(g) íbyggver M. ódyggver P.
(h) Jesu munu þá sárin sýnast. P. M.
(i) sitt hrærande C. U. sín hrærandi. C. U.
(k) klókar varner ordahreims 2. P. M.

Bríxli oc hróp er ad giördum glæpum,
grimmlig ſótt í myrkri oc ótta,
engi er von á ödru enn pínu,
eilíf naud, enn kvikr er daudinn.

74) Þeſſu í gegn mun finna fögnud
firda hverr, til ſinnar dýrdar
ſem Herrann býdr med hærſtri prýdi (a);
Heimleiddir því ad verda beimar (b),
úngir, glader, friálſer, fríder,
færer, máttker, vitrer, ſkiærer;
hátíd gilld er um allar allder
allda þeim (c) med virding halldin.

75) Tárum rigni, enn túngan þagni;
taki af mál! enn þurftug ſálin
berieſt um faſt oc (d) búkinn hriſti (e);
bid ec óttandi: Hiálp mer Drottinn!
Æſinliga med &c.

76) Tvo (f) hrædunſt ec dóm oc dauda,
deyr ſá margr er enginn biargar,
mitt eitt veit ec lífid lióta
leida mig í Drottins reidi;
I (g margfalldri ſyndaſaurgan
ſvídr brióſt, oc hefndum kvíder
fyrir afbrigdin fleſtra dygda,
fátt er gott þad ſiduna váttar.

77) Vindi fullt hefr veſlann anda
vondt (h) ofbelldid laungum felldann (i),
blárr oc liótr í öfundareitri
jafnan hefir ec næſta kafnad.
Reidi gall med ſárum ſullum
ſvidrar mer um bláſin idrin,
hrygdin ſlítr úr hiartarótum
hardann (k) ſtyrk í ſútamyrkri.

78) Feſtiſt

(a) hærra vegr med hærſtum ſigre. C. U. (b) heimleidar því verda greidar. P. M.
(c) þín P. M. (d) ſvo. 2. P. M. (e) búkrinn hriſtiſt. 2. (f) ſvo. P.

Sunt ibi commiſſorum ſcelerum probra & cavillationes,
dolor ſæviens in tenebris & terrore,
nulla eſt ſpes niſi cruciatuum,
miſeria eſt æterna, ſed mors viva.

74) *Contra, gaudia reportabit*
hominum qvilibet, qvem ad ſuam gloriam
Dominus honore ſummo invitabit,
domum qvippe deducentur
juvenes, læti, liberi, formoſi,
agiles, pollentes, ſapientes, ſplendidi;
Feſtum maxime ſolenne per omnia ſecula
ſeculorum cum gloria iis celebrabitur.

75) *Lachrymæ pluant! Lingva conticeat!*
Sermo deficiat! ſed anima egena
ſe torqveat vehementer & corpus concutiat!
Perculſus oro: Miſerere mei Domine!
In æternum &c.

76) *Duo pertimeſco judicium & mortem,*
(defectu auxilii multi moriuntur)
nam ſcio turpem meam vitam
me in iram Domini præcipitem daturam.
Multiplici peccatorum contaminatione
pectus uritur, & vindictam timet
ob plurimarum virtutum transgreſſionem,
cum pauca ſint qvæ bonos mores teſtentur.

77) *Tempeſtuoſa, miſerum meum ſpiritum,*
& mala violentia ſæpe proſtravit;
lividus & deformis in veneno invidiæ
jugiter pæne ſuffocatus fui;
Bilis iræ, ulceribus urentibus,
per inflammata mea viſcera furit;
triſtitia de præcordiis diſcerpit
validum robur in tenebris mæroris.

78) *Nimbo*

(g) af. P. M. (h) vort. C. U. vorn. P. M. (i) felldi. C. U.
(k) harla, *alias:* hradann. C. U.

78) Feſtiſt opt (a) í (b) fiúki laſta
froſt (c) ágirni mer í brióſti,
grædgin drepr med glæpum audgum,
greſſt her inn á króki ſtinnum.
Hrædiliga med blindri blídu
bleckiſt holld í daudans fleckun (d);
hrelldr (e) af ſlíku ætti ec alldri
ugglaus vera, þó miſkunn huggi.

79) Fyrirlátid mer fadirinn ſæti;
Fyrirlátid mer; ec vil gráta
ord, hugſan, oc illar (f) giörder
audmiúkliga, oc firraſt daudann.
Því ſýti (g) ec nú þer ad fótum
þraungdr oc kvaldr af mæding taldri,
klöckr oc hræddr ec þurfa þickiunſt
þína vægd í naudum mínum (h).

80) Svo fýſunſt ec hinn ſæti Jeſu
ſyndalauſn, ad þeirra mynder (i)
lítaſt mer ſem liggi þrútid
linna eitr um hiartad innan.
Send híngad mer ſiaufallds anda
ſanna gipt, þá er leyſi úr banni
mína önd, ad mætta ec þióna,
Máriublóm! fyrir yckrum (k) ſóma.

81) Lauſt alldregi lát mig (l) Chriſte
laſta vinds í bylia (m) kaſti;
typta mitt oc tem ſem optaſt
tendrad brióſt med líknarvendi;
ſvo ad grátandi fúſs ad fótum,
fadir ſkínandi! kriúpa ec þínum,
hvert þad ſinn ec kulldann kenni
í koſtalauſu glæpafroſti

82) Beidi

(a) ok. P. M. (b) med. C. U. M. (c) föſt. 2. (d) fleckum. C. U. P. R.
(e) hellſt. P. M. R. helldr. C. U. (f) allar 3. P. M. (g) lýt. P. M. krýp. C. U.

78) *Nimbo vitiorum ſæpe infigitur*
meo pectori gelu avaritiæ;
voracitas lautis ſceleribus interimit,
& firmo huic ſe infodit harpagone;
Cæca conniventia horrendum in modum
caro in contaminationem mortiferam decipitur,
qvibus contriſtatus, nunqvam eſſe deberem
ſecurus, qvamvis miſericordia conſoletur.

79) *Mihi condonate, pater dulciſſime!*
Mihi condonate! Deplorabo
verba, cogitationes & mala facta
ſuppliciter, & mortem effugiam.
Hinc ad pedes Tuos jam lugeo
dicta moleſtia afflictus & excruciatus;
emollitus & pavidus me indigum agnoſco
Tuæ clementiæ in mea ærumna.

80) *Dulciſſime Jeſu! Tantopere diſcupio*
liberationem a peccatis, ut eorum imagines
mihi videantur, acſi inflammans circumjaceat
præcordia venenum ſerpentis.
Mihi ſeptuplicis Spiritus mitte
verum donum, qvod a malo liberet
animam meam, ut ſerviam,
O fructus Mariæ! coram veſtra Majeſtate.

81) *O Chriſte! ne me unqvam dimittas*
in turbine vitiorum;
caſtiga, & jugiter doma
pectus meum accenſum virga clementiæ,
ut lacrymans lubens ad pedes,
pater ſereniſſime! procumbam Tuos,
qvacunqve vice frigus perſenſero
in flagitioſo ſcelerum gelu.

82) *Jam*

(h) naudſyn mína 5. N. C. U. ýdarn. P. M. (i) ſyndalíkn ad þverra mundi. P. M. (k) yckarn (l) mer. C. U. P. M. (m) bylgna. 2.

82) Beidi ec nú fyrir Máriu módur
miúka bæn, oc fagrann tenad,
átreyſtande Jeſu Chriſte
ydra vægd, er týndum nægdi:
Pín mig ádr enn dettr á daudinn,
Drottinn minn (a)! í kvölum oc ſóttum,
ad (b) því (c) midr ſe ec þá ſídan
ſlitinn á (d) fiandans króki bitrum.

83) (*) Lífid ſiálft! ad luktri æfi
leys mitt bann fyrir idran ſanna,
oléo ſmurdr veittu ec verdi (e)
vidrkennandi milldleik (f) þenna;
Hreinaſt gef þú hiarta mínu
holld oc blód, er tókſt af módur,
lyſtiligaſta (g) leidarneſti,
þá lockaſt (h) önd af holldſins böndum.

84) Hrædunſt ec ad ſárt muni ſvída
ſamvitſkunnar bygd af grunni
ſundrud öll, þá ſynder kalla
ſína eign ad hiarta mínu.
Döcker munu þá fianda flockar
færaſt nær (i) med ópi oc kiæru,
búnir mig ad brenna oc pína (k),
bíta, rífa, kremia oc ſlíta

85) Munt þú þetta, hinn dýri Drottinn!
diöflaſveitum nockud veita,
mína önd ad meida oc pína (l),
Máriubarn, enn hiálpar varna?
Heitu oc raudu hiartablódi
hana leyſtir; oc því má ec treyſta
Jeſú þinni áſt á mönnum (m),
ſem öllum baud til lífs frá dauda.

86) Heyrdu

(a) ótt. C. U. (b) æ. 3. (c) þeſſ. 3. N. (d) af CC. U. P. M.
(*) *Hanc ſtropham priori præponunt 3 exemplaria Bibliothecæ Magnæanæ.* (e) ad eg mætti verda P. at ek væntti ath ek verda. M. (f) miúkleik, P. M. fögnud. C. U.

82) *Jam rogo per matris Mariæ*
blandam orationem & facundam interceſſionem,
fretus, Jeſu Chriſte!
Veſtra indulgentia, qvæ perditis ſuffecit:
Affligc me anteqvam mors irruat,
mi Domine! cruciatibus & morbis,
ut eo minus exinde
acuto diaboli hamo dilacerer.

83) *Ipſa vita! finita mea vita*
me ab excommunicatione per veram pœnitentiam libera,
fac ut oleo unctus
hanc clementiam agnoſcam.
Puriſſimum cordi meo concede
corpus & ſangvinem, qvæ a matre aſſumſiſti,
viaticum jucundiſſimum,
cum anima de vinculis corporis elicietur.

84) *Timeo ne acerbe doleat*
regio conſcientiæ funditus
tota dilacerata, cum peccata reclamabunt
ſuam de corde meo poſſeſſionem.
Nigricantia tum diabolorum agmina
clamantia & accuſantia apprepinqvabunt,
parati ad me comburendum & excruciandum,
mordendum, comprimendum, dilacerandum & diſcerpendum.

85) *An Tu etiam, Domine glorioſiſſime!*
hoc cohortibus diabolicis concedes,
ut animam meam lædant & excruciant,
fili Mariæ! aut auxilium denegabis?
Calido & rubro ſangvine cordis Tui
illam redemiſti, qvare mihi confidere licebit
Tuo, O Jeſu! amore in homines,
qvos omnes ad vitam a morte invitaſti.

 86) *Audi*

(g) lyſtiliga ad. C. U. M. P. (h) leyſiſt. *iidem.* (i) ad M. C. U.
(k) ſkeina. 2. ſkemma. C. U. M. P. R. (l) ſkeina. M. ſkemma. P.
(m) ad Jeſus minn hafi áſt á mönnum. 4. Jeſus þínum áſtarmönnum. C. U.

86) Heyrdú mig nú himins oc jardar
háleit bygdin (a) allra dygda,
megin Drottning manna oc engla,
módir guds, oc bleſſan (b) þióda (c)!
Þá ec mædunſt í nógum naudum,
nálæg vertú minni ſálu
vef þú ágiætu verndarſkauti,
von mín ſönn, er (d) hiálpar mönnum!

87) Mária kreiſtú miólk úr brióſtum (e),
mín Drottning! fyrir barni þínu!
Dreirug fodurnum ſýndu ſárin,
Sonr Máriu! er naglar ſkáru!
Ec vænunſt ad yckrum þióni
engi kvöl megi (f) drottna lengi,
miſkunnar þá miúkuſt renna
merkin ſlík um himnaríke.

88) Frammi ſtattu, er fæddir Drottinn,
fyrir ſkínanda barni þínu,
miſkunn bjd þú ad miúka finne
madrinn hverr, enn glæpir (g) þverri!
Ber þá fram af blídum vörum
bænarmál fyrir kriſtnum ſálum;
Mária Jeſu móder dýruſt!
mundu ad eigi ſkiliumſc undan.

89) (*) Þú ert elſkandi (h) ein af ſprundum,
ágiætuſt fyrir lítilæte,
umbætandi bragna ſynder,
bleſſud mær, þú ert Drottni kiæruſt (i)!
Þú ert hitnandi Heilags Anda
höllin (k), prýdd med dádum öllum,
ei kennandi, kvitt af ſyndum,
kraptaþraung, enn löſtinn aungann!

90) Þú

(a) frygdin. C. U. (b) lækning. P. M. (c) ſlióda C. U. (d) til. P. M. (e) miólkud brióſtin. 2. (f) muni. 2. P. N. (g) glæpi. CC. U. (*) *Hanc*

86) *Audi me cæli & terræ*
excelſum omnium virtutum habitaculum,
ſumma hominum & angelorum Regina,
mater Dei, & benedictio gentium!
Cum maximis malis excruciatus fuero,
meæ animæ adſis
eamqve exoptato tutelæ gremio involve,
vera mea ſpes, qvæ hominibus ſuccurris!

87) *Maria exprime lac de uberibus,*
Regina! coram filio Tuo!
Cruenta Patri vulnera commonſtra,
Fili Mariæ! qvem clavi ſecabant!
Spero ſic in ſervum veſtrum
nullum cruciatum diu dominaturum,
ſi perfluant miſericordiæ clementiſſimæ
tantæ teſſeræ per regnum cæleſte.

88) *Conſiſte, qvæ Dominum peperiſti,*
coram fulgente Tuo filio!
Roga, ut clementem miſericordiam inveniat
omnis homo, ſed ſcelera deficiant.
Blandis cum profers labiis
interceſſionem pro animabus Chriſtianis,
Maria auguſtiſſima Jeſu mater!
memento, ne ego excipiar.

89) *Tu unica mulierum maxime amanda,*
ob humilitatem celebratiſſima,
hominum peccata deliniens,
virgo benedicta! qvæ Domino es chariſſima.
Tu es Spiritu ſancto incaleſcens
aula, omnibus virtutibus ornata,
qvæ a peccatis libera nec agnoſcis
virium defectum, nec ullum vitium.

 90) *Tu*

ſtropham cum ſeqventi transponunt 4. P. M. (h) elſkan. P. M. (i) englum hærri 2. (k) hölld oc. P. M.

90) Þú ert hreinlífis dygdug dúfa,
dótter guds, oc lækning sótta,
giptuvegr, oc geisli lopta,
gimsteinn brúda, oc drottning himna,
guds herbergi, oc gleyming sorga,
gledinnar past, oc eyding lasta,
líknarædr, oc lífgan (a) þióda,
loflig mær, þú ert englum hærri (b)!

91) María ert þú móder skiærust (c)!
María lifer þú (d) sæmd í áre (e)!
María ert þú af miskunn kiærust (f)!
María lett þú syndafári!
María lít þú mein þau vóru (g)!
María lít þú klöck á tárin!
María græd þú meinin stóru!
María dreif (h) þú smyrsl í sárin!

92) Túngusætr þó einhverr íta
ordum hygdi í kvædi skorda
miúkann dikt, ad makligleikum,
mín Drottníng! af heidri þínum;
því er líkt sem rasi eda reiki
rádlaus seggr, ad ymsum veggium,
felldr (i) oc byrgdr, enn feti þó hvergi
fúss í burt úr völundar húsi.

93) Hrærd af list þó hvers manns yrdi
holld oc bein ad túngum einum,
vindr, leiptr, oc grænar grundir,
grös ilmandi, dupt oc sandar,
hagl oc drif, sem fiadrer fugla,
fiskar, dýr, sem hollt oc mýrar,
hár (k) oc korn, sem heidar stiörnur,
hreistr oc ull sem dropar oc neistar. 94) Vider

(a) lækning 2. (b) sprundum hærre C. U. Drottni kiærust. 2. (c) dýrust. 3. P. M. skírust. C. U. (d) ert þú. C. U. lifdu. M. (e) hărri. P. M. (f) skiærust C. U. N. (g) lítin megn því vóru. C. U. lítin megn þau giörast. R. þau mein

90) *Tu es columba castitatis virtutibus ornatissima,*
filia Dei, & sanatio morborum,
via fortunæ, & radius cælorum,
gemma fæminarum, & regina cælorum,
diversorium Dei, & oblivio luctus,
cupediæ gaudii, & desolatio vitiorum,
vena clementiæ, & vivificatio gentium,
virgo celebranda, Tu es angelis sublimior!

91) *Maria! Tu es mater serenissima!*
Maria! Tu vivis & festivitatibus tibi dicatis annum condecoras
Maria! Tu es ob misericordiam charissima!
Maria! leva peccatorum periculum!
Maria! aspice ærumnas nostras!
Maria! mæstas aspice has lacrymas!
Maria! magnis medere malis!
Maria! immitte vulneribus ungventa!

92) *Qvamvis hominum qvidam svaviloqvus*
verbis pangendo concinnare conatus fuerit
lepidum, ut par est, poëma,
Mea Regina! de Tuis laudibus;
Non foret absimile, ac siqvis cespitaret vel titubaret
homo mente captus, nunc ad hunc parietem, nunc ad illum,
prostratus & inclusus, neqva tamen egrederetur,
qvantumvis cupidus, de labyrintho.

93) *Imo; si vel arte commota cunctorum mortalium converterentur*
caro & ossa in meras lingvas,
ventus, fulgur & campi virides,
herbæ fragrantes, pulvis & arena,
grando, nix vento sparsa, & plumæ avium,
pisces, animalia, colles lapidosi & paludes,
crines, grana, & stellæ serenæ,
sqvama & lana, guttæ & scintillæ.

94) *Arbores,*

er vóru. C. U. lítin mörg því vóru. P. M. (h) ber. 2. P. M. R. (i) faldr. C. U. fældr. C. U. M. (k) hör. P.

94) Vider oc griót, ſem ſtader (a) oc ſtræte,
ſtrenger, himnar (b), lopt oc englar,
orma ſveit, oc akrar hvíter,
jurtir, málmar, oc laufgir pálmar,
augabragd þótt alldri þegdi,
allar þær af fyrnſku væri
mádar, fyrr enn Máriuprýde
mætti ſkíra fullum hætti.

95) Mária vertú mier í hiarta
milldin ſiálf, því giarna villdag,
bleſſud (c)! þer, ef ec mætta meira,
margfalldadaſtann (d), loſſaung giallda.
Loflig (e) ord í lióda giördum
af lyſtiligri (f) módur Chriſti
óngum tiáir (g) ad auka (h) lengra:
einn er Drottinn Máriu hreinni.

96) Hinn kroſſfeſti kraptrinn hædſti,
Kriſtr! er fiórir broddar (i) níſtu,
þer býd ec oc þinni módur
þetta verk (k), er í einn ſtad ſettak.
Þá látid mig þeſſara nióta
þraungſkordadra kvædis orda,
er þid ſiáid med (l) öllu varda
öndin mín ad fordiſt pínu.

97) Verid kátar nú virdaſveitir!
vætti ec þeſs í kvædishætti
þer vorkynnid, þótt (m) verka þenna (n)
vanda ec midr, enn þyki til ſtanda (o).
Vardar meſt til allra orda
ad undirſtadan ſe rettlig fundin,
eigi (p) glögg (q) þó (r) Edduregla
undan hlióti (s) ad víkia ſtundum.

98) Sá

(a) ſteinar. P. M. (b) himna C. U. P. M. R. (c) Drottni og. C. U. (d) margfalldadan. 2. P. M. (e) líflig. C. U. P. M. R. (f) lyſtilig af. C. U. lyſtiligrar. P. M. (g) tióar. M. (h) yrkia. N. (i) gaddar. P. (k) vers. P. (l) mig. 3. M. R. mer. P. (m) vorkunnliga. C. U. varkunnigr. M. P.

94) *Arbores, ſaxa, urbes & plateæ,*
fides, cœli, aër & angeli,
vermium ſpecies & agri albicantes,
herbæ, metalla, & frondoſæ palmæ,
ſi vel momentum unum non tacerent,
omnia prius vetuſtate
detererentur, qvam laudes Mariæ
perfecte enarrare potuerint.

95) *Maria in meo corde eſto,*
ipſa clementia! lubentiſſime enim
Benedicta! ſi plus valerem, Tibi
abſolutiſſimum hymnum perſolverem;
Honorifica in poëmate conficiendo verba
de jucundiſſima Chriſti matre
nemo ulterius amplificare poterit, qvam:
Solus Dominus Maria ſanctior!

96) *O vis celſiſſima crucifixa,*
Chriſte, qvem qvatuor clavi transfixerunt,
Tibi, Tuæqve matri offero
hoc opus qvod compoſui.
Tunc facite ut horum fructum percipiam
arcte ligatorum carminis verborum,
cum Vos videbitis mei maxime referre
ut anima mea cruciatum effugiat.

97) *Valeto jam honoratiſſima auditorum corona!*
ſpero, qvod in carminis genere,
vos ignoſcatis, qvamvis hoc opus
minus elaboraverim, qvam condignum viſum fuerit.
Maxime refert, ut cujusvis ſermonis
fundamentum rectum reperiatur,
qvamvis haud exactæ regulæ Eddicæ
interdum exceptionem neceſſario patiantur. 98) Qvi

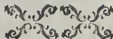
vera kann hitt ad. C. U. (n) verda þenna. P. (o) þætti ſtanda. 2. P. M. (p) er. *add.* 5. N. (q) glöggt. P. (r) því. 3. P. N. (s) hlytr 3. verdi 2. P. M.

98) Sá er ódinn (a) ſkal vandann (b) velia (*),
velr ſvo mörg í kvædi ad ſelia (c)
hulin fornyrdin, ad (d) trautt má telia,
tel ec ad þad má (e) ſkilning dvelia.
Vel þvíad her má ſkír ord ſkilia,
ſkilie þióder minn lióſann vilia,
tal óbreytt oc veitt af vilia (f),
vil ec drápan (g) heiti LILIA.

99) Af ſannri áſt oc ſætu brióſti,
ſinni rett fyrir hiálp oc minni,
ſegi Máriu hverr ſem heyrir,
hennar vers, á diktan þerſa;
Vera kann þá (h) ad mærin minniſt
mín, þó (i) liggi ec kvaldr í pínu,
ber mig þar til von, á vörum
víſt ef leki: *Dominus Tecum.*

100) (k) *Almáttigr Gud allra ſtetta,*
yferbiódandinn, engla og þióda,
ei þurfandi ſtadi ne ſtundir,
ſtad halldandi í kyrrleiks valldi;
ſenn verandi úti og inni,
uppi og nidri og þar í midiu,
lof ſe þer um alldr og æfi
eining ſönn í þrennum greinum!

(a) ordinn CC. U. N. R. (b) vanda og. *iidem.* (*) virda. C. U. R. (c) verdr ſvo margt í kvædi ad ſkorda 2. R. í kvædi ad fela. P. M. (d) ad. *omitt.* 6. P. M. R. (e) þenna ſvo. 3. P. M. R. þaug má N. (f) tal úbreytiligt

98) *Qvi metrum eligit difficile,*
multos in carmine promendos eligit
archaïſmos obſcuros, ut vix numerari poſſint,
qvod intellectum morari mihi videtur.
Sed cum hic clara verba facile intelligantur,
mens mea manifeſta cuiqve patebit,
ſermo non eſt figuratus, & benevole exhibitus,
volo ut carmen hoc intercalatum LILIUM appelletur.

99) *Ex vero amore, & ſincero pectore,*
pro mea ſuaqve propria ſalute, rite
dicat Mariæ, qvivis auditor
hujus poëmatis, ejus verſum (Ave Maria).
Virgo forſitan tunc meminerit
mei, qvamvis cruciatibus affligar,
qvod & ſpero, de labiis
præſertim ſi reſonaverit: Dominus tecum.

100) Omnipotens Deus, qvi omnes ordines
angelos & homines gubernas,
nec locorum nec temporum indigus
in tranqvillo imperio permanes,
qvi ſimul es foris & intus,
ſuperne, inferne, & in medio,
laus Tibi ſit per ævum & ætatem
vera unitas in ternis diſtinctionibus!

---

veit ek af vilia C. U. M. veit at velia P. (g) kvædid. 4. P. (h) þat. C. U. því. P. M. (i) þá ligg. C. U. P. M. (k) *Hanc ſtropham, quæ ab initio carminis exiſtit, hic repetunt.* 2. N.

LILIUM

Vetus Islandicum,

Hoc eſt:

Hymnus idiomate Islandico a Poeta quodam Pontificio olim compoſitus, in qvo laudes Dei magna cum devotione recenſentur, Beatæ Virginis encomia non ſine ſuperſtitione decantantur; Omnia miro artificio pompaque exornantur: In eorum gratiam, qui venerandæ Antiquitati juſtum ſtatuunt pretium, Carmine Elegiaco Latine redditus, a PAULO HALLERIO, Islando.

1) In triplici ſimplex, in ſimplice Numine triplex,
Qui ſine principio, qui ſine fine, Deus.
Angelicæ tua jura colunt, tua numina, turmæ;
Et quem feciſti, Te veneratur homo.
Non Tua Majeſtas ſpatio finitur ab ullo,
In Te nec qvicqvam tempora juris habent.
Omnia Tu præſens loca contemplaris, & omni
Sede vacas, ullo non capiente loco.
Summa tenes, medium comples, premis infima paſſu;
Ullibi qvod non eſt, Numen ubique Tuum eſt.
Ut fuit ante Tuum, ſic eſt poſt ſæcula nomen,
Laus Tua per binos itque reditque polos.

2) Ad

2) Ad Tua genua feror, bonitatis ſtratus ad aram;
In mea vota pium Numen ab axe voco.
Hos impelle animos, hæc vatis & ora reſolve,
Quæ feciſti animos oraque noſtra, manus!
In numeros pia verba refer, decus adde Camænæ;
Fac niteat cultu, ſacra Thalia, Tuo!
Non precor Auſonias, non ter tria Numina, Muſas!
Eſt ſine Te noſtris gratia nulla metris
3) Accipe, Virgo, preces; ſuſpiria percipe, Mater!
Mater, cui ſalvus virginitatis honos.
Per Te mellitum fundet mea Svada leporem,
Et Themis alma meo proferet ore melos.
Aurea ſi jugi fluerent mihi carmina vena;
Deberem Dominæ ſed tamen illa meæ.
4) Vatum priſca cohors variis oracula libris
Reddidit, Aoniæ quæ docuere nurus.
Heroas cecinit veteres, monumentaqve Regum,
Marte toga illuſtres, Danica lingua, Duces.
Quod ſi tanta fuit quondam reverentia ſceptri,
Illius & laudes muneris inſtar erant:
Muſa refer ſummi mea nunc diadema Monarchæ,
Oreque, ſed patrio, Numinis acta cane.
Debemur Domino nos, noſtraque munera ſpectes,
Si quibus ornavit nos pretioſa Dei.
5) Condidit ille meum, qvod nunc circumfero, corpus;
Illius hoc venit Spiritus ore movens.
Quin ſimul ut primos vagitus edidit infans,
Lucina famulas ſubjiciente manus:
Abluit antiqui maculas baptisma reatus,
Livida ab infixo dente venena necans.
Ut crevere anni, ſapientia crevit in annis,
Exſeruit vires mens generoſa ſuas.
Viximus! At poſtquam maturior adfuit ætas;
Hei mihi quod cuncta non ſine labe fui!
Indolui, cœpiqve meos agnoſcere nævos;
Pone metum, dixit, cum benedicta Salus.

 Cernis

Cernis ut ad dextram latus eſt adapertile Chriſti;
Illa tuas ſordes ſangvinis unda lavat.
Sumpſi animos, ſtygii contemnens flagra tyranni;
Quicquid & irato Cerberus ore vomit.
His me devinxit meritis clementia Patris;
Juſſit & in laudes illa referre ſuas.
6) Nondum tempus erat, cœleſtia climata fecit
Cum Deus, & vacuo qvod Jove pendet, onus.
Machina ter ternos intexuit orbibus orbes;
Angelicis ſedes digna parata choris.
Accipit illa fides, ratio cæcutit in illis;
Exſuperant captum facta ſtupenda meum.
Nil majeſtati deceſſerat, addiderat nil;
Fabrica nullius Conditor almus eget.
Phoebus metitur ſoles, at Cynthia noctes;
Eſt equidem alternus, par ſed utriqve labor:
In ſua hic fugiens veſtigia volvitur annus,
Unaque dum moritur, naſcitur una dies.
7) Inter cælicolas inſignis in arce phalanges,
Angelus unus erat, proximus atqve Deo.
Summus erat, reliquos ſuperabat lumine cœtus;
Gloriaqve æquales non habuiſſe fuit.
Sed maleſana ſuos tranſire ſuperbia fines
Auſa, ſui fertur pœnituiſſe ſtatus.
Amplius imperium, plus affectavit honoris,
Cum tumido inſolitum murmuratore nefas.
8) Filius ætherea Genitoris regnat in aula;
O! utinam teneant hæ ſua ſceptra manus!
Purpura ſi ſolio mea ſe jactaret in illo,
Et promeret noſtrum fulva corona caput;
Machina adoratum me triplex prona veniret;
Incuteret cunctis dextera noſtra metum.
Interea genium placaret dira tyrannis,
Et foret hæc votis meta ſuprema meis.
Nec dubito lites ipſi intendiſſe Jehovæ;
Quam vellem vires ſentiat ille meas

Vah

Vah ſcelus! incautum quo te tuus abſtulit error;
Qvam vereor factis præmia digna feras!
9) Vix hæc fatus erat, celſo cum tractus Olympo,
Ceu plumbum, ad terræ viſcera pronus abit,
Nec tamen incomitatus abit; pars tota cohortis
Conjuratorum Tartara nigra ſubit.
Hic ubi perpetuo nutritur ſulphure flamma,
Sævit in auctores improba noxa ſuos.
Infelix animi Satanæ commercia quisquis
Stultus amat, propriam qværit & ipſe necem.
10) Interea Deus omnipotens ſuſpendit, & alto in
Culmine, aquas fixum juſſit habere locum.
Ordine ſtelligeras poſuit ſuper aëra ſphæras,
Quæque nitent gemino lumina celſa Polo.
Evolat ignis atrox, ſubſidit pondere tellus,
Aëra habent volucres, & freta piſcis habet.
Mons caput erexit, vallis depreſſa jacebat;
Plurimus in fœtis nubibus imber erat.
Silva feras aluit, ſpatioſus campus ariſtas,
Et quæ plura tenet munera dives ager,
Oceanum ſena luſtrarat lampade Phœbus,
Induerat qve ſuum jam nova Veſta decus.
11) Cum Pater exſtruxit limoſo e ceſpite corpus,
Sanguine & infuſo, veſtiit oſſa caro.
Nec mora, vitales inſpirat conditor auras,
Serpit & infuſus per ſua membra vigor.
Enthea vis animæ, mentiqve ſimillima Divum
Pars operis totum condecoravit opus.
12) Munere qvod Superum toti caput inferat orbi
Natus homo eſt, vero nomine dictus Adam.
Conſortem thalami coſta Deus educat Evam,
Cum Pater injecto membra ſopore levat.
Ut videt, agnoſcit; cognatæ gratia formæ
Fatidicum ſtimulat pectus & ora viri.
13) Hæc ex carne caro eſt noſtra, hæc ex oſſibus oſſa;
Hæc amet amplexus nupta Virago meos.

Amramides

Amramides memorat primi hæc connubia lecti,
Connubiiqve locum, qui Paradiſus erat.
Has tenuere plagas, venturaqve debuit illas
Angelicis ſoboles mixta tenere choris.
14) Digna ſed ut meritis referatur gratia tantis,
Æſtimet & celſum ſubdita terra polum,
Dat mandata Pater: medio ſe jactat in horto
Arbor, ab admota non reſecanda manu:
Quod ſi forte juvat vetitos decerpere fructus,
Carpitis æternam, credite, uterqve necem.
15) Angelus ingentes, cœlo turbatus, in iras
Invidiam, pœnæ, ſuſcitat ipſe, memor.
Fraude tumens, homini cœlum invidet, ardet & ejus,
Qua cecidit, prolem conditione frui.
Induerat vafrum ſinuoſis flexibus angvem,
Cum tales bifido ſibilat ore dolos.
16) Dic age, cur vetuit frondem modo conditor unam,
Inter quas vaſti contulit orbis opes?
Dixerat, & ſuaves oſtendit in arbore fœtus,
Ut tumeant ſucco, cernere poma jubens.
Virgo refert: mortem ne ſentiremus amaram,
Vel quæ plura gravis damna ſenecta trahit;
Inviolata Pater ſua brachia panderet arbor
Juſſit, is æternum ne moriretur honos.
17) Ille ſub hæc: plura eſt quoniam data copia fandi:
Non ea decerptæ præmia frondis erunt.
Sumite poma, ſimul mundi ſumetis habenas:
Credite: res ſimiles vos facit illa Deo.
18) Credula decepta eſt: condensqve in viſcere fructum,
Partem, ait, hanc, virgo, tolle, marite, tibi.
Accipit infelix, & inanem conjugis iram
Dum timet, offenſum ſentit uterqve Deum.
19) Ille ſui pœna contemptum ulciſcitur æqua,
Exilii miſeros damna ſubire jubens.
Conſcia mens nudos exprobrat turpiter artus,
Naturamqve ſui pœnituiſſe patet.

Sic

Sic fuit & pater, & lictor, vitæqve necisqve
Causa, secuturæ posteritatis, Adam.
Illa orbis varias late est dispersa per oras,
Exul, inops, patris facta nefanda luens.
20) Nec mirum; ramos fert radix putrida putres,
Et mala sunt corvi, quæ parit, ova mali.
Tempora labuntur, seclorum nascitur ordo,
Latius ut serpsit vis geminata mali.
Horrida flammivomas minitantur tartara fauces,
Cum simul injecit mors truculenta manum.
21) Non erat, auxilium, quisquam, qui ferret egenis;
Nullus primæva nam sine labe fuit.
Heu! maculant artus eadem contagia nostros;
Hei mihi! quod foetet pars meliorqve mei.
Quid faciam? pœnas qui nos has pendere jussit,
Solus habet crimen jus relevare meum.
Hunc cane, Musa, Deum; miracula viderat ætas
Qvæ senior, versu sunt memoranda tuo.
22) Sunt memoranda tibi, triplex quæ machina vidit,
Et miratur adhuc, facta stupenda Dei.
Is nisi me patulis rapuisset faucibus orci,
Non caneret laudes lingua diserta suas.
Quam vetus amisit formam, novus erigit Adam;
Quæ quondam exul erat, jam revocata salus.
23) Carcere damnatos solvit clementia cœli;
Nubila post rutilo Phœbus ab axe nitet.
24) Omnia qui quondam, Pater & cum Flamine Gnatus,
Condiderant, majus jam meditantur opus.
Tempus erat; Genitor veloces, Angele, pennas
Indue, ait, solers & mea jussa refer.
Urbs jacet Isacidum, Nazaretham nomine dicunt;
Sedem illic patriam Virgo Maria tenet.
Dic age: celsitoni, suprema potentia, natus
Pectore amat condi sub, pia Virgo, tuo.
Ne mirare, sacri servabit Numinis aura
Claustra pudicitiæ, virgoqve mater eris.

 25) Inter

25) Inter ut irriguos naſcuntur lilia fontes;
Inter virgineos ſic micat illa choros.
Candida ſimplicitas, connata modeſtia, dotes
Commendant formæ munera rara ſuæ.
Æmula, qvid multis? imitatur Numina virtus,
In fratres pietas, relligioqve Deum.
26) Mens humana ſtupet, langveſcunt munia linguæ,
Ipſe vel angelico deficit ore lepos!
Ut tua ſceptra regunt orbem, ſic gloria complet;
Cuncta tuas laudes, O Deus! ora ſonent.
27) Gabriel celeri dilapſus in aëra paſſu
Aſtra per & cœli climata picta volat.
Non ita pavo ſuas fulgentes explicat alas;
Candidior nunquam ſol ciet axe diem.
28) Quæ coluit flos virgineus, qvæ gemma pudoris
Tecta ſubit, referens nuncia, dixit *Ave.*
O Virgo Superis nimium dilecta, coronat
Quam Deus, innumeras inter honore nurus!
Agmina cœlicolum qui terrigenasqve gubernat
Concipi amat veſtro ſemine factus homo.
Numen in humanæ tranſit nova fœdera gentis;
Tu paries hominem, tu pariesqve Deum.
29) Audiit & quamvis miratur talia primum,
Verba tamen conſtans accipit illa fides.
Hæc etenim cunctis res eſt incognita ſeclis.
O! liceat paucis quærere? Virgo refert.
30) Non experta virum num virgo puerpera fiet?
Hactenus eſt nulli cognita noſtra Venus.
Ales ait: Metuis ne quicquam talia mater!
Hoc opus ætherei Numinis aura facit.
Altitoni paries ſanctum & ſine crimine gnatum;
Alma tuos Patris conteget umbra ſinus.
31) Dixerat: inſolitum complevit ut æthera Numen,
Viſaqve ſunt fixo flumina ſtare gradu:
Hæc natura, ſui velut immemor, admiratur;
Sed nil judicio promovet ipſa ſuo.

Numine

Numine tres inter media eſt perſona triuno,
Dignata eſt matris quæ recubare ſinu.
Embryo materna capit incrementa ſub alvo,
Virgineoqve Deus ſemine factus Homo eſt.
32) Hæc pia corda ſacro celebrant myſteria plauſu,
Cumque ſuis lacrimis gaudia mixta cient.
Ut tua ſceptra regunt orbem, ſic gloria complet;
Cuncta tuas laudes, O Deus! ora ſonent.
33) Cum ſua jam novies repararat cornua Phœbe,
Prima videt natus lumina matre puer.
Ceu penetrat vitrum radius, nec læditur illud;
Sic honor illæſus virginitatis erat.
34) Audiit ulla prius non ætas talia fando:
Virgo parit: Deus ex virgine natus homo eſt.
Læta recens nato geminantur jubila Regi,
Ætheriæqve ſonant gaudia mille domus.
Militiæ mortalis amant commercia turbæ
Cœleſtes; mixti paſtor & ales eunt.
35) Sed non ſarrano Rex hic dormitat in oſtro;
Stramineo ponit membra tenella toro.
Bis quater Eoos aurora oſtenderat ortus;
Saucius ingemuit, lege jubente, puer.
Tinguntur roſeo ſanctiſſima membra cruore;
Ora madent, & vox pectus anhela quatit.
36) Lampade cum Phœbus duodena luſtrat & una
Orbem, regalis munera pompa tulit
Purpura. quam veneratur Arabs & ſolis ad ortum
Gens ſita, fulgentes accumulavit opes.
Ter denos Phœbus ſeptemqve per æthera curſus
Egerat, emiſſis per juga vectus equis:
Templa petit; Sua dant puero ſuffragia vates,
Debitaqve ante aras victima lege cadit.
37) Poſtquam ter denos ætas adolevit in annos,
Jordanis affuſo corpus in imbre lavat.
Affudit ſacros latices Baptiſta Johannes,
Officii peragens munera juſta ſui.

Oftendunt aperto nova se fpectacula cœlo;
Vox Patris auditur, Spiritus axe venit.
38) Nil juvat humanæ rimari indaginis ufum;
Non tam fublimes res capit illa Dei.
Ut tua fceptra regunt orbem, fic gloria complet;
Cuncta tuas laudes, O Deus! ora fonent.
39) Interea medio Sathanas caput extulit orco,
Hosqve venenato concipit ore fonos:
Nefcio quid certi eft; jam me natalis Iefu
Sufpenfum varia calliditate tenet.
40) Illum facra cohors, infveto fidera curfu,
Munera, & in toto pax colit orbe nova.
Ah! vereor fraudes, fraudum aftutiffimus auctor,
Neve fua noftrum corruat arte caput!
41) Quis patrium novit genus? eft materna propago
Ifacidum, quamvis jam latet, orta domo.
Tartarus hunc metuit primum, angvicomæqve forores;
Ille mihi primus caufa timoris erat.
42) Sæpe flet, arridet nunquam, jejunia fervat,
Tegmine contenta & lacte juventa fuit.
Ifta nihil Deitatis habent, funt omnia fortis
Humanæ, inftabili ftantqve caduntqve rota.
43) Major erat, quantum video, quem lufimus, Adam;
Noftris capta dolis, major & Eva fuit.
Non, nifi tendantur, capies per retia cervos;
Forte eat in caffes præda petita meos.
Experiar quicquid fraudum tentarat Erinnys,
Et quæcunque meo corde venena latent.
44) Nate Dei Patris, Matris dilecta propago,
Auxiliatrices porrige, qvæfo, manus.
Fac Satanæ effugiam lufus, Tibi femper adhærens;
Et quæcunque jubes officiofus agam.
Ut Tua fceptra regunt orbem, fic gloria complet;
Cuncta Tuas laudes, O Deus! ora fonent.
45) Cum jejuna famis tolerat ludibria Chriftus,
Ambulat atqve inter, per loca fenta, feras.

Aggreditur

Aggreditur tentatqve Deum, qui decipit orbem,
Quaque poteſt nectit calliditate dolos.
Miſſa ſed intorto redierunt ſpicula nervo,
Inqve ſuum verſa eſt fraus meditata caput.
46) Tum Chriſtus triplici rediens certamine victor,
Ex Patris docuit dogmata prompta ſinu.
Hoc etiam faciunt Domini, pia turba, clientes,
Eſt quorum nullo laus moritura die.
Queis oculi nigra fuerant caligine tecti,
Auris hebes, nullo prædita lingua ſono.
Si quos in furias fanaticus egerat error,
Aut quibus in lecto languida membra jacent,
Occupat hos ſcabies, lepræ hos contagia lædunt;
Applicuit medicas omnibus ille manus.
Non ſemel in lethi pugnavit ſtamina; quamque
Diripuit prædam mors truculenta dedit.
47) Aſpicit iſta vafer Satanas, metuensque cohorti
Tartareæ, volvit pectore mille dolos.
Incrementa boni, poſt detrimenta malorum;
Et rediviva ſalus, perdita mortis acus.
Cuncta movent bilem, notas decurrit ad artes,
Sævit & in Chriſti Styx juvenile caput.
48) Inter bis ſenos fratres, comes unus Iudas
Fur erat & Domini proditor ipſe ſui.
O immane nefas! Chriſtum divendidit ære
Hoſtibus, hoc Satana perficiente ſcelus.
49) Circumciſa phalanx, furiali percita monſtro,
Innocuas cogit vincula ferre manus.
Judicis ante pedes rapitur; Sententia dicta eſt,
Et vitæ auctorem deſtinat illa neci.
Diripitur veſtis, collidunt tempora pugni,
Commaculat roſeas fœta ſaliva genas.
Ille ictus tacuit, cædenti præbuit ora;
Nullus in inſonti pectore livor erat.
Spinea ſerta caput circumdant, purpura tergum,
Et tandem infami ſtipite membra tremunt.

50) Flete piæ mentes mecum, pia pectora flete;
Hoc, quamvis tremulo fundite ab ore, melos:
51) *Poplite curvato, tensis ad sidera palmis,*
Convenimus vultus, Conditor, ante Tuos.
52) Interea Romana acies, Saracænaque turba
Ad scelus impurum quodque parata manus:
53) Tempora quassando, distendens ora cachinnis,
Evomit in miserum scommata multa reum.
Diffugiunt comites: Mater sua fletibus ora
Fœtat, & o! dixit: Siccine, nate, peris!
Ceu gnati quondam doluisti, virgo, ruinam;
Sic, quæso, adversis afficiare meis?
54) Tum Regina gravi sub stipite saucia luctu,
Aspexit nati vulnera cruda sui.
Genua labant, oculiqve madent & pectus anhelat,
Anxius irriguo perfluit imbre sinus.
55) Audiit Angelicam quæ quondam virgo salutem,
Clarior & cunctis matribus una fuit.
Lætaqve cingebat prolem complexibus almam;
Oscula dum capere, & dum dare crebra juvat.
56) Tristia nunc cernit morientis funera nati,
Et fovet amplexu ligna cruenta suo.
Aspicit affixas ferro super arbore palmas;
Affixosqve pedes & latus ense patens.
Vulnera quæ Natus, quæ Mater vulnera sensit,
Utraqve sunt nostri facta medela mali.
57) Has rogo per lacrimas, hæc per suspiria matris,
Liberer ut meritis, Christe benigne, Tuis!
Poplite curvato, tensis ad sidera palmis,
Convenimus vultus, Conditor, ante Tuos.
58) Sic inter medius cœlum teramqve pependit,
Felle sitim extremam turba profana levat.
Frons cadit, ora subit pallor, viresqve fatiscunt,
Cum parat æthereas Spiritus ire domos.
59) Quis leget hæc siccis oculis? natura dolorem,
Conditor ut moritur, non tacet ipsa suum.

Vesta

Vesta tremit, tristis condit sua lumina Titan;
Condoluit domino machina tota suo.
60) Tartarus, ut fama est, immania protulit ora,
Et fatuus palmam credidit esse suam.
61) Nec mora, turbata est Plutonis Regia, & omnes,
Quas plebs atra colit, contremuere domus.
Lux tenebras vincit, fugiunt maledicta per umbras
Turba, triumphantis numinis ora timens.
Reddere quos habuit captivos jussa Tyrannis,
Subdidit imperio langvida colla novo.
62) Quis victus? Satanas. Qvis victor? Conditor ævi.
Qvo Sancti veniunt? Ad loca celsa poli.
Qvis pacem terris dederat? Tua passio, Christe.
Qvis dederat cœlos? Crux Tua, Christe, dedit.
63) Lux sacra, Cunctipotens hominum Salvator, Iesu,
Tolle redux Stygio me super astra lacu.
Poplite curvato, tensis ad sidera palmis,
Convenimus vultus, Conditor, ante Tuos.
64) Ecce vetus gaudet, novus ut subnascitur Adam;
Hic genus enutrit, quod genus ille necat.
Hic fratres cœlo, cœlesti & munere donat,
Exitio sobolem tradidit ille suam.
65) Qvid tibi vis, Satana? Christi quid funera tentas?
Te ne Dei censes viribus esse parem?
Peccati quæris labem? non invenis ullam;
Intacta Deus est Virgine natus Homo.
Verbera sæva tulit, meruit sed verbera nunquam,
Enecat innocuum lingua dolosa caput.
66) Decipit Eva virum pomo, tu decipis Evam;
Progeniem pomo fœmina, virque, necant.
Progenies Christum cruciat; te conterit ille:
Te repetit nervo missa sagitta tuo.
67) Vix dum purpureos aurora ostenderat ortus,
Victo consurgit funere Christus ovans.
Jura quater denos docuit cœlestia soles,
Donec ad obscura sidera nube venit.

Collocat

Collocat in cœlis, quæ ſumpſit corpora terris;
Sangvis eunt ſuperas & caro noſtra domos.
68) Flaminis ætherei poſt dona clientibus auget,
Verba peregrino queis dedit ore loqui.
Ad dextram reſidet, moderatur & omnia, Patris
Invitans fratres ad ſua regna pios.
69) Has rogo per venas, Salvator, & illa per oſſa;
Per quod ab humano germine corpus habes.
Noſtri cura Tuos premat & clementia ſenſus,
Et nunqvam noſtri dememiniſſe velis!
Poplite curvato, tenſis ad ſidera palmis,
Convenimus vultus, Conditor, ante Tuos.
70) Tempus erit, judex dicturus jura redibit,
Cum ſua pro meritis præmia qvisqve feret,
Concipiet ſubitas ſpecioſa hæc machina flammas;
Omne ſuum perdent tunc elementa decus.
71) Omnibus exſurgent rediviva cadavera in oris,
Induet & vultus tunc homo quisqve ſuos.
Gens ſcelerata videns, monſtrat quæ vulnera, Chriſtus;
Submittet pavido læſa timore caput.
Omnia facta refert, atqve omnia dicta reorum
Actor, & in tacito quæ latuere ſinu.
Nec juvat ejurare ſcelus, nec munera proſunt;
Exſequitur tabulas judicis urna ſuas!
72) Detegitur violans cauſas ambagibus error,
Judicio cuncti ſtantqve caduntqve Dei.,
Scinditur in geminas plebs circum pulpita claſſes;
Dextra petit cœlos; Tartara læva petit.
73) Dentibus hæc ſtridens, natat alto in gurgite mortis,
Commutantqve ſuas flamma geluqve vices.
Aſtant tortores, memorantes crimina vitæ,
Heu nimis in pœnas ingenioſa cohors!
Spes nulla effugii, dolor hic non clauditur unquam;
Vitam, perpetuo dum moriuntur, alunt.
74) Illa ſed ad Superum convivia ducitur, illam
Gloria & æternus concomitantur honos.

75) Siſte caput lacrimas, ſermonem lingua coërce,
Sola movens pectus mens prece flecte Deum.
Poplite curvato, tenſis ad ſidera palmis,
Convenimus vultus, Conditor, ante Tuos.

76) Me timor extremi tenet exercetqve diei;
Heu miſer; heu nullam ſentio triſtis opem!
Me peragunt peccata reum, rapit ante tribunal
Neqvitiæ rigidum conſcia vita ſuæ.
Rara mihi virtus; vitiis premor undique multis;
Sæpe fui iratus, ſæpe malignus eram.

77) Sæpius invidiæ tumuerunt corda veneno,
Sæpe ſupercilio frons caperata fuit.

78) Crimen avaritiæ fixit ſub pectore ſedem;
Fixerat & toto qui volat orbe puer.
Ignoſcit, fateor, pravis clementia ſervis,
Incutiunt nobis attamen iſta metum.

79) Parce, Pater! lacrimor, vitæ me pœnitet actæ:
Ecce Tuos jaceo quam miſer ante pedes;
Membra tremunt, cor deliquit, vigor aufugit omnis;
Ultima, ni parcas, lux erit hæcce mihi.

80) Ut ſitis ardentes, ſi forte venena colubri
Cervus edit, fauces immoderata premit.
Arva per & ſilvas & vaſta cacumina fertur,
Inveniat vivæ flumina donec aquæ.
Sic Tua, Nate Dei, ſitio medicamina; Sanctus
Infundat cordi Spiritus illa meo.
Sedulus inveniar vittatæ ad munia turbæ,
Cum Tuus atqve Tuæ matris agetur honos.

81) Conde manu, ſcelerum cum me rapit impetus, & me
Caſtigent legis mitia flagra reum,
Me quoties ſubit illicitæ tentatio flammæ,
Extinguam lacrimis, dum furit illa, faces.

82) Parce piis lacrimis, Matris per nomina, Nate!
Extrema qvando me vocat hora necis.

Qui nunquam miſeros ſpernis, timidosve repellis,
Has etiam facili percipis aure preces.
Non ego detrecto morbos & damna ſenectæ,
Donec ad extremum funeris hora venit.
Hos fatiga humeros, exerce hæc membra labore,
Faſce ſub impoſito mens liquefacta gemat.
Sed rogo poſt mortem ne me fera mactet Erinnys,
Et cineres tuto poſſe jacere loco!
83) Qui mihi das vitam, mihi da fulcimina vitæ,
Cum mens ad ſuperos ingredietur iter!
Exoptata mihi da, quæſo, viatica, Chriſte;
Ultima ſit, fuerat quæ Tibi, cœna mihi!
84) Quam vereor ſcelerum ne mens me conſcia lædat;
Inferni lacerent quam mea membra canes!
Aſtabunt ſtygiæ circum mea funera turmæ;
Heu; præſens rabidis dentibus angvis erit!
85) Hanc ne ſines animam mactari, dulcis Ieſu,
Solviſti meritis quam prius ipſe Tuis!
Non facies; magni merx hæc Tibi conſtitit olim,
Si memini, cordis parta cruore Tui eſt.
86) O Regina Poli! Terræqve, Hominumqve Deumqve,
Virtutum ſedes & pietatis amor!
Alma dei genitrix, humanæ cura ſalutis,
Tuta ſis arx animæ præſidiumqve meæ.
Aſpice pallentis langventia lumina vultus;
Excipe, cum fugiet pectoris aura, ſinu.
87) Infans quæ ſuxit Mater, præbe ubera Nato;
Cruda Patri præbe vulnera, Nate, Tuo.
Hæc puto viſuntur noſtræ cum ſigna ſalutis,
Cœlicolum abſolvet lecta corona reum.
88) Ante thronum Nati cum ſtas, pia Mater, & oras;
Excipiant tunc me ne tua vota, cave!
89) Nata Dei, medicina mali, ſincera columba,
Virginitatis honor, ſaxqve decusqve poli:

90) Ætherei

90) Ætherei confors fceptri, domitrixqve furoris;
Angelicum fuperas Virgo beata, decus!
Te facit acceptam tua manfuetudo Jehovæ,
Caftus ad exemplum, qui colit ora, pudor.
Crimina condonas, quæ fola es criminis expers;
Spiritus altitoni nam Tua corda fovet.
91) Vulnera noftra fove; quos ducimus, accipe quæftus;
Mater es, ergo omnes inter honora nurus.
92) Dicere digna Tibi fi quis præconia tentat;
Is numerum arctoæ dicere tentat aquæ.
Errat, & incerto figit veftigia paffu,
Dum labyrinthei fertur in antra fpecus.
93) Omnia fi linguis refonarent ora difertis,
Si voces hominum fingula membra darent,
Sidera, pulvereæ micæ, plumæqve, nivesqve,
Gramina, grando, feræ, fquamigerumqve pecus;
94) Arboreæqve comæ, vermes, plantæ atqve metalla,
Et quæcunque fimul fabrica dives habet;
Non Tua momentis canerent hi encomia cunctis;
Sufficerent laudes dicere, Virgo, Tuas.
95) Altior eft unus Te Virgo, & fanctior unus;
Altius hoc nihil eft, fanctius atqve nihil.
Dicere plura libet, nequeo fed dicere plura;
Devotum pectus fufficit effe mihi.
96) Paucula, Chrifte, Tibi, Matriqve hæc dedico metra;
Vos facite, effugiat mens in agone rogos.
Afpicite hos lætis verfus, pia pectora, ocellis,
Non multum quamvis forte leporis habent.
97) Non hic magnifice phaleratas jacto Camœnas;
Res multum curæ, fed mihi verba parum:
98) Non decet obfcuris involvere talia metris;
Culta, fed e medio verba petita, decent:
Omnibus apparent in aperto lilia campo;
LILIAque hinc dici carmina noftra volunt.

99) Hæc

99) Hæc quicunqve leget, ſincero pectore grates
Votaqve perſolvet, Virgo Maria, Tibi.
Tu me reſpicies, rapido cum carpor ab igne,
Si *Dominus Tecum* vox mea ſæpe refert.

Ad Lectorem.

Nolo putes raſæ venerer quod dogma cohortis,
Lector! Ego Auctoris prævia verba cano.
Ille licet recto non ſemper tramite currit,
Haud tamen ex omni parte profanus erit.
Quæ bona ſunt, retine; quæ ſunt mala projice, ſodes!
Illa imitare legens; dum legis hæcce, cave.

P. H. I.

